

צ. ז. וויינברג

ק י ז

(ס פ ו ר)

הדשא היה רך, עסיסי, מעלה קטרת – ויצחק פיסר התחמק מבין השיחים, התמודד על הארץ והתרפק על העשב. הוא נבלע בתוך שורות הקיטנים, שנהו בצללי בין השמשות, התמכר אל המנוחה ואל גנובי-הקולות, שעלו מפה ומשם. קולות בין-השמשות אלה התערבו בזמזום היתושים ובקול משק הכנפים של צפרי-ליל ובאוויר השקט הרגש מעין רחש של „רואה ואינו נראה“. בא שקט בלבו של פיסר. היום היה יום קיץ חם, ופיסר היה עיף, מיוגע מכבד החם, מדויכא משארית איזו מחשבה ואיזו הרגשה. עתה עברה עליו רוח עדנים, רחישת עשבים דקה, המית-פלאים של קולות וחצאי-קולות, והוא התענג על המנוחה הרכה, שחדרה לפני ולפנים.

מתחלה היו המחשבה וההרגשה שבו קלות ואורריות, כאותן השיחות הקלות והמון הצלילים המרפרפים אשר מסביבו, התנדפו כהנדוף האד הקל, אשר העלתה האדמה, והחליקו, כמו שהחליקה ועברה הרוח המלטפת. אחרי-כן התחילה המחשבה שלו לקבל לאט לאט הא-ודמות, ההרגשה שלו הלכה הלך והתגבר, ויצחק פיסר התחיל מצודד הד השיחות והדברים של בני-לויטו.

הצללים התגברו. השך עטף את הכל. צנת בין-השמשות קלה אפפה את פיסר והשקיטה את זעזועי-התאווה הקלויה, שהקדיחה מבלי-דעת את גופו כל היום. עתה מלאה הרגשה אחת נוחה ורכה את כל לבו: יד אחת כי תעבור על שערותיו, חיק אחד כי ישיב לו אהבה, לב אחד כי ירטט – ותבוא אותה המנוחה שהוא מצפה ומחכה לה זה ימים ושנים.

שיחת המסובים חדלה. עם הדממה ומקסם החשך אשר מסביב עלה קול דק חרישי, קול גגון רך, שהשתפך כצפיה אחת ארוכה עם כלות-נפש לאיוה דבר שלא היה ולא בא עדן. השמים היו חרדים, החשך האפיל על הדממה, ולבו של פיסר פחד ורחב, כאילו ממקור נפשו התפרצו הצלילים הללו ובאו להדיח קצת את הזוהמה ולהחיש קצת את דפיקת הלב. הדבר נמשך רגעים יה אחדים. לפתע פתאם הרעיד את האויר צליל אחר, חזק ומרעים והתפרץ שיר, יה המרווה שכרון ותאווה קדחתנית, והשתפך מסביב:

עֹרָה יָשׁוּ,
 עֹרָה סִטְשׁוּ,
 עֹרֵי עֹרֵי מִשָּׂה.
 נַח הַלֵּיל
 דּוֹמִם לַיִל,
 נִשְׁאַר פֹּה נִטְשָׂה.
 נַח הַלֵּיל,
 דּוֹמִם לַיִל
 יְבוֹא הִנֵּה גַם סִשָּׂה.
 נִעֲזְבָה אֶת סִשָּׂה,
 נִרְחִיקָה אֶת מִשָּׂה,
 נֶאֱהָב רַק אֶת נִטְשָׂה.

זה היה אותו הקול, שחולל נפלאות בראשונה, הפליא את בני-החבורה והביא תרדמה וחלום מתוק על פישר. החבורה הזדעזעה. קול תרועה וצחוק ליה את הנגון המרעיש. שלמה ברנדשטיין, ששכב כל העת כקיר מבידיל בין פישר ובין שאר הנאספים, התנוודד מצחוק, מחא כף וירעם:

— ברזו, ברזו!

פישר לא התאפק אף הוא וירעם לעמתו:

— ברזו, ברזו!

רק אז הרגיש בו ברנדשטיין, נקש בכפיו מתוך חדוה גלויה: —

— אף פישר כאן, ובכן פעמים ברזו!

אז חדלה הדממה כולה. מתוך צללי החשכה של משרגי-האילנות והבתים ואורותיהם הקטנים הנוצצים מרחוק ומתוך אותו האור השקט והמרמוז של הכוכבים מלמעלה — רחשה חיות רעננה של צחוק, אשר הלך הלך והתרומם, ושל השתובבות, אשר הלכה הלך וגדלה, הלך ורב. חיות רעננה זו התערבה עם לחש העצים, המזדעזעים שפי, ועם המית העשבים והדשאים, שרטבו והחליפו כח. הרוח הקל והמתדש לאט על מרוצת-הדם ועל החפץ להתנער ולחיות מחדש.

— פישר, פישר — בקע לעגו של ברנדשטיין — אלמלא החשכה העבותה.

הייתי מציגך לפני בעלת הקול הזה, אשר החרידה אותך מעולמך.

— ובחשכה אי-אפשר?

— אפשר. אך לא הרי האור כהרי החשך. הרי לעינים יש איזה ערך?

לפנים? ובכלל, לכל הגוף...

— הס! גם בחשך יש להכיר.

— איך?

— את האשה „מריחים“.

אז פרץ הצחוק מחדש. אחת מבנות החבריה התנוודדה מצחוק והתגלגלה על-פני העשב; ובקול קטוע, עצור, נחנק, תופפה על שכמה של חברתה וסימה: — את, ריקא! ...!

אז התחילו השיחות, והשחוק והלעג התפרצו פעם בפעם. היתה כאן השתובבות של אנשים, שסבאו מריחות הקיץ ופרקו עול קצת. גבר החפץ להתהולל ולהשתכח ובא עם החפץ להתערב ולהטמע בתוך החשכה, הדומיה והאין-סוף של הלילה. התחילו ההתאבקות, התחילו המשחקים של „רתיחת-הדמים“, רגלים ברגלים נלחמו, יד ביד התנגשו; חזה נלחץ אל חזה, נשימה נשבה על נשימה; ורגע — התגלגלו הנופות זוגות זוגות וכרכרו קולות ובנות-קולות והמה ורתח הדם והצחוק הרעים ונצח על הכל וענה לו ההד מסביב.

בתוך אותה הערבוביה של הגופות והחשך התערב גם גופו של פישר, שהתנער פתאם מן האפטיה הרגילה שלו. נערה אחת, לבושה שמלה קיטנית לבנה ורחבה, שהיתה דומה כלה לצפרת קלה, נתקלה בו בנשימת-אפה המהירה ובקלות תנועותיה והעבירה בו רטט של כחות נעורים ותוססים. פישר התנער, התרומם מעל הארץ, אחז בה והרים אותה בקלות, והנשיבה הקלה של שערותיה הפרועות והרחש הטמיר של כל גופה האחזי והלהיב כל נגיעה ונגיעה וכל תנועה ותנועה.

— חי, חי, חי, — הרנין קולה.

— ה, ה, ה, — רטט קולו לעומתה.

פישר השתובב את הנערה הזאת מתוך סערת-נפש מיוחדת. גם קולותיהם של הזוגות המשתובבים הכו גלים גלים. הרוח נשבה בקרירות משקיטה ומפיסת, עברה בדממה על הד הסערה, החליקה רעננות.

— מר פישר — לחשה לו הנערה מתוך השתובבות — בן-חיל אתה!

חי, חי, חי...

— ה, ה, ה... — ענה לו הד קולו.

בהשתובבותו של יצחק פישר היה מן הכח המבוסס והמתפרץ. בתליותו רעדה בזרועותיו כטרופת שכרון, וקולה, קלוייה-הברות, לא חדל מלהעסיס.

— חי, חי, חי... חי, חי, חי...

למחרת היום ההוא התודע פישר אל חבר הנערות ובני-גילן באמצעותו של חברו ברנדשטיין.

אותה הנערה שהשתובב עמה אתמול בלילה, נקראה בשם לוציה. היא היתה גבוהת-הקומה, רוה במקצת; מבנה גוה היה ישר. היא היתה לא צעירה ביותר. בתוך ענולי עיניה התמתח כחל של אותן העינים, שבערו לפנים ועתה כבו מעט. אך העינים כשלעצמן היו עדיין מלאות רוח, התנוצצו בברק-הנער, וגם עור הלחיים היה רך עוד וגמיש וכל תנועותיה היו מלאות עוד חום וזריות. בחדר הנערות נפגש גם באחותה של לוציה, רניה, שהיתה דומה לנערה כפרית. היא ישבה פרועת השער השחור וחשופת הצואר החום ושקרה בעיניה כאחת האינטליגנטיות. עמן יחד ישבה צפורה, מורה שפת-עבר, קטנה וצנומה,

שבאה לכאן להחליף כח, אחרי ימי עבודתה הקשים, והביאה אתה לפקדון התרככות זו של אשה, שספגה קנאה וחמת-גבר ואשר לב אם ואחות רחמניה נשאר לה למשמרת.

לאותן שלש הנערות נלותה עוד נערה אחת, מרוסיה, כבת עשרים וכמה שנים, בעלת קומה ממוצעת עם פנים חלביים, משיים. באור עיניה השקט והרך, בגזרת גוה הגמיש ובאותן התנועות האטיות, הרשלניות, כמעט כואבניות — הוצקה אותה התאותנות של אשה עסיסית, הנבלעת כשמן בעצמות והמפעפעת בכל הגוף ומביאה אותו לידי גרוי של רעל עצור.

פישר התודע אל חבורת הנערות בשעת הצהרים. הנערות היו שרועות כל אחת על מטתה ונחות את מנוחת-הצהרים, חוץ מצפורה, שישבה לה על שרפרף קטן על-יד מטת לוציה והחליקה לה ללוציה על זרועותיה החשופות ועל שערותיה המפורות. עוד בעמדו על הסף עלתה באזני פישר איוו נהימה עמומה של קולות שיר ורסוקי-קולות, שהתערבו ועלו יחד כהד שקיקה עצורה. הוא מצא שם גם איזה „בחור ממושך“, שישב סמוך למטתה של לוציה, ובעט אשר בידו נענע למעלה ולמטה, כאחד הדיריגנטים, והיה מנצח על הקולות, שהלכו הלך וקדור, הלך ועצוב. הבחור, בעל הפנים הממושכים, המאדמים מרב התלהבות ואשר מצץ את רירו בשפתיו מרוב מתיקות, נצח ביחוד על קולה של לוציה, שרטן מתוך עיפות ומתוך חולשה מיוחדת, ומדי פעם בפעם עוה את פניו לעברה של רניה: — „אה — ה“, כלומר: חדלי! ורניה שכבה לה אפרקדנית, עיניה הדומעניות היו נטויות כלפי מעלה ויצקה בתוך שירתה רעד חרישי של השתפכות נחנקת:

לֵיל חֶשֶׁךְ, לֵיל קוֹדֵר,

הַבְּמִהָרָה יִחְלֶף לִי ?

אחת היתה מרוסיה, ששכבה לה על מטתה כחטיבה בפני עצמה. היא שכבה על צדה, על ידה עמדה קופסת „מניקיר“ עם כל צרכי התשמיש לתקון הצפרנים וגהוצן. היא אחזה בפירוסה בידיה ורכזה את מבטה בקצה הפפירוסה ובצפרנים הצחורות, שזה עתה גוהצו והקרימו על גבן רכרוכית זו של עור ידיה החלקות ושל כל גופה הרשלני והגמישי כאחד. פניה הנוחים, האדישים כמעט, אותו חתוך מצחה וצדעיה המרובעות וכל אותו הרוך הנסתר שבעיניה היו אז כגוש אחד נלוש של תאוה מרוככה וכבושה. לעתים היתה מכניסה את הפפירוסה לתוך פיה וינקה ממנה בגרוי חולני יניקה אחת ארוכה. אז היו עיניה מתלקחות, שרטוטי פניה הצטמקו והצטמצמו לבת-צחוק, גופה האסור אל משכבה התאמץ להתנועע ומבטי עיניה שלחו כידודי-אש. היא הורידה שוב את הפפירוסה, נתנה את ידה על צדה, ופסת ידה הצחורה והרכה נשמטה וצנחה עליו שפוע ירכה ואצבעותיה רק תופפו תפיפה חלשה ורכה. האש כבתה פתאם בעיניה ועל פניה החלביים נמתח חוט של רפיון. מצחה התכוץ קצת לקמטיו, רקותיה המרובעות התרחבו ומתוך פיה נגזרו קולות-הגה וצפצוף מיוחד לחרון איך-אונים של מאויים פנימיים, המתלבטים באיך-מוצא, קולותיה נלוו גם הם אל כל אותה נהימת הפרא, שאויר החדר ספוג בה, והם היו כהד מיוחד לשירת רניה.

אף כשנכנס פישר בלויית חברו ברנדשטיין לא חדלה הנהימה. הוא סבב עם הברו על־פני המטות, הושיט יד לכל אחת ואחת; רגע נאלמה אחת ולבבתהו בבת־צחוקה והוסיפה: „מאד נעים“ וברגע השני — וקלחו אותם קולות־הנהימה ביתר שאת ורסוקם התגבר ועלה.

שלמה ברנדשטיין תפס לו מקום על הנדנדה, השתרע מלא־גויותו, חפה בידיו על פניו והתיחד עם טרופי שירה אחת דקה וקולחנית, ופישר ישב על הכסא לעברו של המנצח, הרמן אפשטיין, והיו לו כל אותן המטות והנערות השרועות על גבן כחצי־גרן עגולה. הוא ישב לו בכבוד ובנמוס, והיה רק האורה היחידי בכאן, שהיה מקשיב מבלי לקחת חלק בשירה

רק רגעים אחדים נמשכה השירה. לאט לאט חדלה. הנערות התחילו מטפלות באורה החדש, כל אחת העירה את הערותיה והקיפה אותו בשאלותיה ובספוריה. הרמן אפשטיין הספיק גם הוא בינתים למסור ליצחק פישר, כי אף־על־פי שהוא עוסק בבוכה־לטריה ואגנטורה וכדומה לזה, הנה לבו ונפשו וכל כשרונותיו נחונים אך אל המוסיקה. הוא הראה על החיל שלוציה עשתה על־ידו במוסיקה במשך זמן קצר, וקולה הפראי, הנה השפילו וטפחו וקלטרו כראוי. אגב, הקריא שעור שלם על המוסיקה ושפך את כל מררתו על האנשים שאין להם ענין במוסיקה, ולבסוף הוסיף:

— לו חנכו אותי אבותי כראוי, לו... כי אז הייתי בודאי לקומפוזיטור. הא, לוציה?

ולוציה שפשפה את ידיה, כל קרביה מלאו גיל, ובניגון בכיני ולירי השיבה:
— „לו חנכו אותי אבותי כראוי, לו... אוי — אוי — אוי... א — א — א... —“
ונאנחה בצחוק.

המסובים פרצו בשחוק אדיר. אפשטיין האדים והחוויר חליפות, התאמץ להשתיק את לוציה ולהצדיק בראיות מוכיחות את אמתת הנחתו. ולוציה קמה, נגשה אליו לאטה, טפחה לו על שכמו וכרכה את ידיו מסביב לצואריו:
— אח, קומפוזיטור שלי, הלא אני אוהבת אותך, ומה לך עוד?!

II

פישר נעשה לאורח קבוע בביתן של ארבע העלמות. אחרי ארוחת הבקר היו כל בני החבורה רגילים להתאסף יום יום בחדר הזה. הימים היו ימי הרבונני קיץ. הצעירים, שברק צעירותם הועם קצת, רדפו אחרי צל, והיה החדר הזה, ארבע המטות המוצעות אשר בו, הנדנדה, כסא־היער, הסלים והארגזים שהביאו העלמות עם ריחות־האבק וריחות האודיקולון וכל אותן תמונות־נוי שהקיפו את מקומות המושב — למקום־מנוחה לבני החבורה. כאן שרו, נמנמו מתוך כובד־חום וקוצר־נשימה, שוחחו מתוך זחילה ורשלנות, הסתכלו זה בזה במבטים שנתיגעו. יש אשר אמר אחד לצוד במבט־נסתר את התוך, שחמק לו בחייו, והוגיע אותו החום הגדול וכל אותו הבל הנעורים שכלו, ואחזה אותו תרדמה מתוקה עם חלום מישן, וכל אותו זעזוע־השקט הנפשי נדף מהר בשרב ובמנוחת הצהרים.

מנוחת-צהרים זו הפרעה רק על ידי המשמרת של אותו יום (העלמות חלקו ביניהן את ההשגחה על תהלוכות-הבית), שעמדה לרוב בשעה זו בחדר-המבשלים או באכסדרה וערכה תפוחי-אדמה, זבדה וחלב חמוץ בשביל המסובים. התכונה היתה גדולה והשאון רב. כשהגיע התור ללוציה נתרבה עוד השאון וקולות צווי ופקודה נשמעו לעתים קרובות בכל ירכתי החדר.

— אפשטיין, מדוע לא הבאת את החלב? מדוע לא קלפת את התפוחים כהוגן? מדוע האש במכונה אינה בוערת כהוגן?

וליתר חבה ולהרבות את התכונה הוסיפה:

— וכי לחנם אאכילך, לחנם?!

והלז מתחטא ומשיב בנחת:

— וכי בלי צעקות אי אפשר?!

ויש שבא רוזנקרנץ, הסוכן-הנוסע הנה, שחזר אחרי מרוסיה שתיים שלש פעמים בשבוע היה בחור זה בא הנה. הוא היה גבוה, בעל פנים ממושכים ולחיים נפוחות, מכוסים כתמי-שמש. עיניו היו אפורות-כהות והיו ניוזנות בהשקט מתוך, שביעת אשה והזמנות המסחר, שגם שתיהן עלו יפה. הוא היה רגיל בכל גופו המסורבל וידיו הגסות להשתרע בצהרים על הכסא שלפני מטת מרוסיה, היה מרכין את גופו על-גבי המטה והיה ממשש בידי את ה"פיניואר" ואת החולצה, שהביא לה אתמול או גם לפני שבועים למתנה, ושפתיו היו מתכווצות לשאול את השאלה התיירית: "אמת, יפה?". ומרוסיה היתה מדיחה אותו בידה דחוי רשלני, אדישי, והוא היה משתרע שוב ומתעורר בכל גופו לחיו ונחיריו התנפחו שנית, כתמי-שמש שבפניו התליעו, מצחו הפליט זעה עכירה ומתוך חזיתו היה מוציא אז את פנקס ההזמנות שלו ורושם שם רשימות מסחריות אחדות, והיה מצליף מבטו באלכסון לעברה של מרוסיה ומחו יגע על תכנית של "פיניואר" חדש ומסלסל, שבכחו לעורר את גימיהלוב היותר דקים.

מתוך האכסדרה היה עולה קולה של לוציה.

— מר רוזנקרנץ, בוא נא ועזור גם אתה...

ומרוסיה היא שמלמלה מתוך רשלנות:

— נו, ודאי שכך. לך נא ועזור...

בתוך אותם צהרי הימים הכבדים יש שהיתה צפירה מתעוררת פתאם, מציצה במסובים, משקיעה את מבטה בברנדשטיין, בפישר, ומשם עוברת ומצליפה מבטה לעברו של אפשטיין ורוזנקרנץ, ופתאם מתליקה בשמלת לוציה או אוחות בידה של מרוסיה החלקה, שהכבדה לנפול, ומיד משמיטה את זו וחוטפה ספר עב, וכורכה ראשה בשל לבן קיטני ובקול דומעני, הרטוב מצחוק, אומרת:

— היודעים אתם? אני יוצאת להתחמם נגד השמש... היש לכם מושג, שמש בצהרים מהי?!

ורניה, שחוללה זה כבר לנהום ולשיר את שיריה, היתה רק מציצה זמן רב בתקרה או מסתכלת במסובים עד אשר עיפה. אחר כמה גם היא, וזורה דבריה של צפורה, פנחה לכאן ולכאן ובקשה לה איוו אחיזה. ופתאם ירקה וצחקה בצחוק משונה:

– טפו, געל'נפש... באים לכאן, להוציא את הנשמה" בתוך ההבל שבחדר הזה, טפו... – וקמה ויוצאת אף היא.
 אז התעוררה תנועה בחדר, לוציה התנודדה קצת ונזפה אחריה:
 – לכי לך, מטורפת, מי מעכב בידך?

המסובים הביטו אחריה ונדו בראשם, אך מרוסיה היא שהעלתה חיוך בגומות'לחיה, הרימה ידה האחת, הציצה בצפרניה, שהצהירו מתוך צהר, ושוב חיכה לנפשה בחשאי ושפתיה נעו קצת. היא הסתכלה ברוזנקרנץ זמן מה, עד שצנחו: ידה שנית עלי שפוע'ירכה, ושנית עלי ונת אותו השקט האדישי בשרטוטי'פניה ובתנועות גוה, והרשלנות הנשית, המיוחדת לה, עטפה שוב את גופה ביתר נעם וחוץ.

ביום מעונן, יום גשם, היה החדר הזה מקום-מקלט לרבים מצעירי הקיטנה ושכנותיה. אז באו לכאן צעירים אחדים וצעירות אחדות וסתם מכרים ולקחו להם מקום על-יד השלחן או באחת מזויות החדר. ההרמוניה הפרעה. השיחות חדלו, צפורה פנתה לכל אורח ואורח, לבבתם בבת-צחוק מצומקה והמציאה חומר לשיחה קלה ומפיסת. לוציה שכבה על מטתה וסננה בין שפתיה איוו שירה, שהיתה בה משום קיבלגנה ומשום שביעת-רצון גם יחד, ובת-צחוק קלה מזויפת היתה מרחפת אז על שפתיה. רניה התבודדה אז לנפשה ושרה לה את שיריה המיוחדים לה. רק מרוסיה היא האחת, שיצאה מגדרה, התנודדה על מטתה במלוא גוה, ובקול'תחנון ובעינים נוצצות זרות וזעם כבוש כאחד הפצירה באפשטיין שישיר. אז התחילה השירה. זויות שפתיו של אפשטיין וגומות לחיו הלכו תמס מרוב טרדה ומתיקות. מרוסיה התכוזה אז במטתה, כבשה את ראשה בכר, ומתוכו כוננה מבט מסותר והזינה אותו מתוך מאויים כמוסים.

כך היה יום יום.

אך כיון שנטו צללי ערב, היתה עוברת רוח אחרת על פני כלם. אז התחילו הטיולים, השיחות הנלבבות והמשחקים, בשעת-טיולים זאת הצטינה ביחוד לוציה. היא עברה ברגע אחד מנעימה רכה, לירית, לשחוק ולהוללות, בדחה את הנאספים ונסכה קלות על-פני התנועות והיחסים, אשר העיקו כל היום בכבדם כנל'עופרה. אז טילו בחבורה שלמה או נפוצו ביער זוגות וזוגות, בקשו להם בשדרות או בעביו של היער או במחבואים אחרים מקום לשפוך את נפשם ולהתמכר קצת לשכחה ולהוללות על חשבון הנעורים הדועכים, שלא הספיקו עדין לכבות.

פעם אחת בערב יצא לו פישר לטיל עם חברו ברנדשטיין, נטפלה אליהם גם לוציה. ברנדשטיין, אשר חליפות ותמורות לרוחו, היה בימים האלה עצב קצת, נסער ברוחו ומתבודד לו בפנתו. הוא לא חדל לבוא בין בני-החבורה, אולם שיריו הדקים, הנפשיים, שקלחו תמיד בתוך הנהימה הכללית, כלחש מעין טמיר, נעשו עתה יותר דקים ויותר פנימיים, ורעדו בעצב

חרישי כיבבה, המתלבטת ואינה מוצאת לה מוצא. ברנדשטיין זה התחמק לו לפרקים בחשאי מתוך בני החבורה וחפש לו מקום ליחוד-הנפש. הוא מצא הרחק מאד מן המושב, בקרב היערות הפרועים והעזובים, מערה-יער אחד, מרובע ובן-חורין. מראה המערה, ביחוד בליל חסר-לבנה, עם כפת השמים השחורים והכוכבים הקורצים מעל גביו, ועם כל אותן חומות-היערות שהקיפוהו מסביב ואתה סוכת הנצרים שעמדה באמצעו על גבע אחד קטן, היה כרסו אחד אגדי למקום-מקסם של איוו ארץ נפלאה ואי-מיושבה. לכאן היה מתגנב בלילות, משחרע פה על פני הדשא ומשוחח את נפשו. יש שהיה מסתכל פה זמן רב מסביבו, מעמיק לחדור אל תוך האופל ואל השמים השחורים ואל הכוכבים השלויים, וחרד לקראת הדממה הנוחה, שהתגנבה ממעל, ולקראת השקט הלילי, שישן את הצער שבלב. ויש שהיה גם מתעודד פתאם, רוחו שבה אליו, ובקרב התעוררה תאוה כבירה להחריד את כל אותה הדממה הקופאה ואת השקט הנתעב, שבו אומרים אנשים למצוא מרגוע. או פרצו מקרבו המון קריאות, מטר יבבות וכרכורי-צחוק. אז היה קם פתאם ובורח לו סכאן, ורדף אחריו ההד המשונה, שהיה בו מן הוערבוב של כל אותם הקולות המתפרצים. אז ישוב אל בני החבורה מחודש ורענן ובת-צחוק מלאה קורנת מעל פניו, כאדם שמצא לו פתרון וקצת מרגוע.

אל אותם המקומות האהובים משך עתה ברנדשטיין את רעהו פִּישר ואת לוציה, כל הדרך הלכו שלשתם שותקים, איש בודד לנפשו. כיון שהגיעו אל פְּעֵרֵה-היער, נפרד לו ברנדשטיין, השתרע על הדשא, ידיו אחוז בשערות ראשו, מבטיעֵיניו אבדו באפלה וכלו התמכר אל שירה חשאית וצורדת, שנפלטת כיבבה עצורה ועקרה מלפני ולפנים. פִּישר ולוציה ישבו גם הם באותו מערה-היער, אך מרוחקים קצת ממנו. מתחלה ישבו גם הם דוממים ושותקים. לפִּישר, שנמצא בפעם הראשונה במקום מסותר זה ושראה לראשונה את הלך-נפשו זה של חברו ברנדשטיין, היה בזה מעין התגלות נשמה חדשה, שעוררה בו השתתפות עמוקה והתרפקה על לבו כהד סערת נפשו הוא. ולוציה, שלא היחה רגילה לראות את ברנדשטיין בכך, ישבה מתחלה והאזינה אל השירה המזורה, אך תכף התעוררה, טפחה לו על כתפו של פִּישר ולחשה לו:

— יחלום לו קצת, ואנחנו נלך...

מתחלה עלה עוד באזניהם הד הנעימה החשאית של ברנדשטיין ועקצה את הלב בכאב מתוק. אולם לאט לאט חדל ההד, החשכה בלעה את הכל, וסבך שיחים בודדים, פשטו זרועותיהם להאפיל ולהסתיר. לתוך סבך זה התחמקו שניהם, לוציה ופִּישר, לאטם, עמדו לפוש קצת. החשכה היתה עמוקה וריח הרעננות שבשיחים עם קליטת העשב המגודל והמסובך וכל אותה הדממה הדקה והסודית, הרועדת לכל נשימה קלה, בלעו את כל מהותם, והם נתמזגו בתוכם והיו למסבה אחת עם רקמת כל ההויה אשר מסביב.

פתאם קפצה לוציה ממקומה, משכה את פִּישר בשרוולו והוציאתה בשובבות מן המקום המסותר, מתוך כרכורי-צחוק לעגה לו:

— האלהים הוא המזמין לך מקומות...

וכעין רוח אחרת אפפה את פישר. אותם גלי-הצחוק, שרעדו מתוך זעזועי-נפש, ביחד עם המשיכה בשרוולו ונגיעתה של לוציה, שהמליטה מתיבה איזה תאותנות דורשת, הלהיבו את דמו ונסכו בקרבו שכרון ותסיסה. הארס של קרבת אשה התחיל לפעפע בקרבו. בחמת-רוח זנק פתאם אל בת-לוייתו ותפסה כתפוס צרור קל ולחצה ועזבה כרגע ושוב משכה בחמת-כח. הוא היה עתה כטורף, המשחק עם טרפו. ולוציה צחקה, נשמה בכבדות וצחקה, וכרכורי-צחוקה היו כמטר קל־הים ל־והטים, שכאלו הלהיבו את האויר והרעידו את כל אשר מסביב.

* * *

בערבו של יום זה, בחצות הלילה, בשעה שהדממה שררה בכל והעצים והבתים הזרועים ביניהם התעטפו בתוך צל־יהם והאפילו על כלום האנשים ועל מתק שיחם, בשעה שגם בחדר-הנערות כבר פסק הצחוק, — עמדו להם שני הרעים, פישר וברנדשטיין, על-יד גדר אחת מסוידה של אחת הקיטנות והביטו אל מטוה-החושך שממעל, אשר התחיל להתפזר לאט לאט, ואל נגוהות-הכסף, שהתחילו בוקעים ועולים מתוך מפלשי העבים, מבין אלה הציצה לבנה רכה וחורת, כשהיא עטופה צעיף שקוף וערפלי. היא שטה לה בדממה ונסכה מנוחת-קדש ושלות-תם על רקמת הדממה אשר מסביב.

פישר נשען בגופו על-גבי הגדר ונאחז בה, כמתמכר אל ערוב הנגוהות המכסיפיים ולבנת הגדרים המסוידות ואל כל אותם המראות וריחות-הקסם, שהציפו והפיצו האילנות והדשאים. וברנדשטיין גם הוא נטה על הגדר וגם הוא הסתכל בנגוהות, ופתאם הרים את ראשו והעביר את ידו על מצחו שהכסיף וגחן ולחש לרעהו, כפולט סוף מחשבה אחרונה:

— ... ואני רק טהרה ידעתי, טהרה — — —

— אל מה ירמזון מליך ?

— חושב אני... בשר אשה תמיד היה לי לזרא... פגול...

— מה ?

— גם אני טילתי ומטיל את לוציה. ולא אתה בלבד, לא עם אשה אחת

טילתי בימי חיי... ואולם ידי לא נגעה עדיין בבשרך, לא נגעה...

— ובכן ? — — —

פישר התנודד, עקר מבטו מכל מה שמסביב והעמידו על ברנדשטיין, חזר והצליף מבטו על-פני רקמת הנגוהות הזכים והטהרה הרכה הנשקפת מכל צד... רגעים אחדים שקע בדממה. אחר כך התעורר וכמחודש וכמצורף פנה פתאום אל ברנדשטיין ולאט לו בחשאי:

— אפשר שכך הוא. ואני טהרה לא ידעתי מימי. אף-על-פי שאליבא דאמת לא טמא אני, „בשר אשה“ אתה אומר, וריחו כיון חרף ומתוק. אדם אחד מדיר הנאה ממנו ואדם אחד שותה עם הקובעת ומקיא ושוב שותה... „בשר אשה“ אתה אומר. ברגע זה, האמינה, גם בעיני פגול הוא... מתועב... ואולם איני יודע, אפשר שבעוד רגע ושוב יהיה קודש, קדש-הקדשים בעיני...

ברנדשטיין, שהקשיב בדממה לודויו הרועד של חברו, הטיח לו פתאם על כתפו, וכמתנער מתוך מחשבה חדשה הפסיק את דברי חברו והוסיף:
 — לא הבינות. לא להאשימך דברתי את אשר דברתי, לא על החטא אני דן. אפשר, שכדברך כן הוא. ואפשר, אפשר... לוציה זו אחרת היא...
 ברנדשטיין הפסיק, כאלו הושם מתנק לגרונו. אף פישר לא נמשך אחרי דברי חברו. שוב השקיע ברנדשטיין את ראשו בתוך קני הגדר ומסר את עצמו למחשבותיו ולהרהוריו. ופישר שט לו במבטו על פני הלבנה, שחדשה את מהלכה בתוך רצי עבים צחורים, נמשך אל הטהרה, שגונבה לתוך לבו, התמכר אל מנוחת-הקסם, שפורו נגוהות ליל זה — נגוהות ליל שלאטו לו חלום מתק ורענן של אושר הבא מתוך שלווה, מתוך טהרה, מתוך דממת-קדש...

III

החבורה הקטנה נעשתה יותר צפופה ואינטימית, הימים והלילות עברו כמו קודם לכן, אלא שאורחי הקיטנות הסמוכות התחילו מרחקים קצת מהם ובני החבורה מצאו להם מקום יותר וזמן יותר לשהות יחד ולבלות ביחד את העת. אחד היה ברנדשטיין, שפרש לו ביום אחרי הצהרים אל החורשה או אל מערה-היער, להסתתר שם תחת אחד השיחים.
 בימים האחרונים נכר היה, שהתיחדותו של ברנדשטיין נעשתה קלושה במקצת: לא היתה בה עוד אותה הזרות ואותה ההשתמטות מבוא בדברים. להפך, הוא השתדל בכל עת-מצוא להכנס בשיחה עם החברים, לעודד אותם ולהמציא להם תענוגים שונים. אולם גם בתוך התבדרותו זו מצא לו שעות אחדות ביום, שבהן השתמט לו לאטו מבין החבורה ובא אל המקומות האהובים לו. אחריו נגררה גם לוציה, מבלי שהרגיש איש בדבר, ושניהם התיחדו שם לבדם. הדבר לא היה לפלא בעיני החבורה, כי כל שנוי ושנוי, שנתהוה בחבורה זו, היה תיכף לדבר רגיל ותמידי, אלא שרניה לא חדלה מלהסתכל בברנדשטיין ועל עיניה נמתח קרום רך ודומעני. היא סננה עתה מבין שפתיה ביתר כאב ויתר מתיקות את שירתה התמידית:

ליל חשך, ליל קודר,

הבמהרה יחלף לו

עד שהחזיר אליה ברנדשטיין פעם את פניו בבת-צחוקו הנפשית, נלוית-
 הלב, ושאלה כמו תדיר:
 — למה את, רניה, מסתכלת בי כל-כך? האוהבת את אותי, הא? ! —
 — וצפורה, היא ישבה לה אותה שעה על יד לוציה וצחקה לעומת ברנדשטיין,
 צחקה והחליקה שוב את שמלתה של לוציה וטפחה לה על ברכיה וצחקה שוב
 כשעיניה מורמות, כאלו היתה תפושה במחשבה אחת מטרידה וכבדה.
 אז הכב ברנדשטיין את פניו מהן והעביר את מבטו על שאר בני החבורה

ומשם — על פישר, כאומר לבקש לו מפלט. אך פישר לא יכול עמוד מפני מבט זה והוריד את ראשו.

אז הבקיע לו ברנדשטיין פתאם דרך ונגש ישר אל פישר ולחש לו:
— בלוציה זו נערה כשרה היא... יש בה מאותו הרוך והפשטות, שאני שואף תמיד למצוא באשה. האם לא כן? הסתכל נא בה...
ופישר הרים ראשו, הסתכל בלוציה ומבלי משים השיב:
— אפשר שכך הוא...

באותו היום לא נפרד ברנדשטיין מאת החבורה. כל היום התלוצץ, התוכח, שלח את חציו אל מרוסיה השרועה על מטתה, השמיע לאפשטיין פרק בהלכות זמרה, דבר רמות על רוזנקרנץ על דבר הקומיוויז'ריות ועל היכולת של קומיוויז'ור לראות הכל ולהתבונן אל הכל, ועיניו לא נגעו עוד בלוציה ואף פעם לא נפנה עוד לפישר לדבר אתו.

לפנות ערב בא ברנדשטיין פתאם בהצעה: לאכול ארוחת ערב במערה היער ולשהות שם עד שעה מאוחרת בלילה. וטעם נתן לדבריו: „מאחר שמר רוזנקרנץ נוסע, ומאחר שמר רוזנקרנץ ידידה של מרוסיה, ומאחר שמרוסיה אהובה על החבורה, גם בשעה שהיא שרועה על מטתה וכו'". ההצעה נתקבלה ואפשטיין התכונן לסדר מנגינה חדשה לכבוד היום.

הגיע הערב, אחד הערבים בראשית החודש. השמים היו שחורים ועמוקים ומנוקדים כוכבים. מערה היער ועציו הפזורים וסכת הנצרים, שעמדה על הגבע, התעטפו מעטה השחר ועמדו כמחרישים ומשתאים לדבר-מה נפלא ונסתר, המתרחש בתוך חלליו של עולם. בשעה העשירית בערך, שרכו בני החבורה דרכם בין שדרות האילנות, המוליכות אל מערה היער, כשדי-ליל החותרים להם מקום בסתר.

את ארוחת הערב אכלו ביהדות ובחשאי, כל אחד לעצמו. אותה התרוממות הרוח, שתקפה פתאם את בני החבורה לרגל הצעתו של ברנדשטיין, חדלה לאט וכמעט ששכחו אותה, את ההצעה. מרוסיה התייחדה את רוזנקרנץ בחדרו העראי, שהיה סמוך לחדר הנערות, ויצא משם, כשהיא כלה מסומקת, עיניה לוחשות וכל תנועותיה רועדות מתוך עצבנות. שאר בני החבורה ישבו על מעקה, שוחחו מעט וזמזמו אותן המנגינות הרגילות כנגד אור העששית הכהה, שרעד על המון הצללים. אחד היה אפשטיין, שתפף באצבעותיו על גבי השלחן ושחק לעצמו והסתכל פעם בלוציה ופעם בדלתו של חדר רוזנקרנץ הסמוך, ופהאם התקצף ונהם לעצמו: „אח, הרי גם זו שירה?!“

כשיצאה מרוסיה, עברה על-פני המעקה פעמים אחדות שלא כדרכה, ידיה משולבות לאחוריה ולא דברה דבר. אך בתוך כדי זה נפנתה פתאם אל בני החבורה ופניה נזעמים וסריוזיים:

— הרי אמרתם ללכת אל המערה?!

ונפנו כלם והלכו להם.

על יד סבך עצים, שרמו עליו ברנדשטיין, הסתדרו. הם השתרעו בדממה ושכבו להם, כאלו דבר אין להם איש עם אחיו. אחד היה רוזנקרנץ ששכב לו

כל העת על ידה של מרוסיה, ולחש לה באזניה, החליק על-פני ה"פינואר" שלה והתאמץ בכל פעם לתמוך אותה בזרועותיו, עד שנפגעה מרוסיה מזה, ובקול קצף קל ושחוק כאחד פנתה אל יתר בני החבורה:

— אַנאַ, עשו אתי אות לטובה והעבירו מכאן „פגע רע“ זה!

באחרונה הפרעה הדממה. רניה פתחה בשיר, אחריה החזיקה לוציה ועל אפשטיין נח הרוח והוא הנעים את השירה בלויית קולו, קול-בריטון, והיה מנצח בכל תנועות-גוו ובהשתפכות-נפש עזה, — אותה השירה, בת הכנפים המתפרצת לפעמים בלי-דעת מנבכי-הנשמה הכי-גנוזים. כל בני-החבורה ישבו והקשיבו ולאט לאט נלוו אל המנגינה הכללית שכל אחד הוסיף עליה את המית נפשו, את גיב מאייו, ואת הרעד של כליון-לבבו.

המנגינה חדלה, ושוב התיחד כל אחד עם נפשו ועם הדממה והאפלה אשר מסביב. אך פתאום התעורר ברנדשטיין ובא בהצעה שניה, שכל אחד יספר דבר-מה מקורות חייו. הצעתו נתקבלה.

בראשונה ספר ברנדשטיין. זה היה ספור-מעשה קצר ומבודח, שהיה בו רק כדי להפיג את הדממה, שנמאסה עליו כל-כך בימים האחרונים. אחריו ספרה צפורה על-דבר מורה אחת בבית-הספר ועל דבר תלמידה שבישה את המורה, וצחקה בסימה, כאלו הרגישה את התפל שבספורה: „היש מה לספר? שטותים!“ ספרה גם לוציה, גם אפשטיין, וגם רוזנקרנץ: מעשה בנערה שנתקלה לו, בשעה שנסע את נסיעתו וכו' וכו'. כשהגיע התור למרוסיה, כבשה פניה בקרקע וצחקה ומחתה בצחוקה כל התרעומות וכל ההתרסות, שהתריסו נגדה מכל עבר, וצחקה שוב ועמדה על דעתה ולא חפצה בשום אופן לספר. אז הרפו ממנה. מיד פגה התשוקה לספורים. ושוב שתקו בני החבורה, ושוב נצטרפו מחשבות-לבם אל הדממה העמוקה, הערה והסופגת אשר מסביב. אולם פישר שכח לגמרי את חבריו ואת הדממה שקמה פתאום והתחיל מעצמו לספר. ספורו קלח לו בלי הפסקה ובלי הרף, כאלו דבר אין לו את אשר מסביב והוא רק את נפשו מדבר.

...עדיין ילד היה. בן שש או בן שבע. אבותיו ישבו בשכנותו של דודו. בת היתה לדוד זה, בת גילו — שנותיה היו שש או שבע. אוהב היה את אבותיו. אוהב היה את בית דודו. ומדי יום ביומו היה שב מן החדר הביתה והיה נכנס אל בית דודו. אוהב היה את החומש שלמד, אוהב היה את הספורים אשר בחומש ודרכו היה לספר את הספורים לבן-דודו. הוא היה מספר ובת-דודו היתה עומדת מרחוק ושומעת. הוא היה משתעשע את בן-דודו ובת-דודו נללותה והשתעשעה עמהם. עדיין לא ידע על-מה זה, ואולם הספורים שספר והשעשועים שהשתעשע בבית דודו היו לו כדבר מיוחד בחייו. שעות שלמות ישב בביתו וחזר על ספורי-התורה וקולו הלך הלך וגבור, הלך ומתוק. שעות שלמות ישב בבית דודו והשתעשע עם בן-דודו ופתאם אחזהו וחבקהו ולחצהו אל לבו. שעות שלמות רדף מבטו אחרי דודתו, שעסקה בעניני-הבית, ואחרי דודו השתקן, שחור-הפנים וזעום-העיניים, שישב ונאנח, ישב ונאנח, פעם אחת נתקל בבת-דודתו, דחפה באקראי וכלאחרי-יד, והיא נתעכבה, נעצה בו עיניה, אדמומית פרתה בלחיה, גוה נתישר וקצף

רך נשפך בשפתיה: „בישגדא, אינו יודע ללכת?“, ואחזה בו ולמדתהו: „כך צריכים ללכת, כך“. והיה אז כתינוק הנטול ביד, ואת לבו לחץ איזה רגש שלא ידע שחרו, והמה אז באזניו קול חרישי וצנוע: „כך צריכים ללכת, כך...“ מני אז היה הרד לקול הזה ולפעמי רגליה, לרשרוש שמלתה, והיה שומר צאתה ובואה, והיה כהלום-אושר ונפשו לא ידעה מה...

„ומני אז ועד עתה... זה שנים רבות עברו, ימים ושנים. היה אז לילה כמו עתה. אותם השמים השחורים, אותם הכוכבים החרישים ואתה הדממה הנעלמה. אל היציע, בקומה השלישית, ברחוב ב, בשעה השניה בלילה, יצאה לה חרש נפש קטנה עטופה שחורים, כולה מכוסה ועטויה. היא קרבה אל אדן היציע ותשען עליו. ידיה תמכו ראשה, אך פניה לא נראו. קצה מצחה ועיניה היו גלויות ומציצות מבעד מעטפתה וכלה כאילו חותרת באפלה. שולי שמלתה היו מפריחים מבעד מעטפתה ומחפים על רגליה היחפות והצחורות, הרועדות וכורעות, כורעות ורועדות, ונפשה עטופה ושופכת שיח... ומנגד לה, בעבר היציע השני, עומד גם הוא, עטוף באדרתו, כלו מתכנס לתוך עצמו, מסור אל הדממה ולא רחש ההויה שביציע אשר ממולו, ושפתיו לוחשות סוד שיח חרישי כהד לתפלה זכה, תפלת נפשה של זו, העומדת למולו ומתלבטת באפלה...“

„ומני אז ועד עתה...“ — —

פִּיֶּשֶׁר לֹא גָמַר. קוֹלוֹ נִפְסַק פִּתְאֻם, וְהוּא הֶעֱמִיק לְהִסְתַּכֵּל בַּחֶשֶׁךְ וּבִכּוֹכָבִים הַקּוֹרְצִים, כֵּאלֹו אָמַר לְמִצּוֹא עֵקֶבּוֹת הַתְּפִלָּה, שֶׁאֲבִדָה לוֹ זֶה כִּמְהָ. הַשּׁוֹמְעִים הָיוּ אֲסוּרִים לְסַפּוֹרוֹ וְעֵדִין הָיוּ שׁוֹמְרִים עַל מוֹצֵא שִׁפְתָיו, לְשִׁמוּעַ סוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר. אוֹלָם פִּיֶּשֶׁר הוֹדְעוּעַ, וְלֹאט לֹאט קָם מֵעַל הָעֵשֶׁב וְהִתְחַמֵּק לוֹ בַּחֲשָׁאִי.

כִּשֶׁהֲרִחִיק לְלַכֵּת צַעֲדִים אַחֲדִים, הֶרְגִישׁ מֵאֲחֹורָיו תְּנוּעוֹת־גוֹ כְּבוֹדוֹת וּרְשָׁרוֹשׁ שִׁמְלָה וְנִשְׁמִית־אֲפִים מִיּוֹגַעַת. יָד רַכָּה וְחֻלְקָה אַחֲזָה בּוֹ וְעִצְרָתָהּ. זֹאת הִיִּתָה מְרוֹסִיָּה. הִיא רַעֲדָה בְּגוֹפָהּ, לְחִיָּיה הִלְבִּינוּ וְשִׁפְתֶיהָ חִיכּוֹ וְהִצְטַמְקוּ, וְהִיא לְחִשָּׁה לוֹ מֵתוֹךְ רִשְׁלוֹנֹת מִיּוֹחֲדָה.

— הִבָּה וְנָלַךְ בִּיחָד.

פִּיֶּשֶׁר שִׁתֵּק. יָדָה הִיִּתָה תְּנוּגָה בִּידוֹ, וְהִיא הִלְכָה כְּנִתְמַכֵּת עָלָיו בְּגוֹפָהּ. כִּשֶׁהֲגִיעוּ לְקֶצֶה הַקִּיטְנוֹת, הִצִּיץ עָלֵיהֶם חֶרְמֵשׁ הִירַח בְּאוֹרוֹ הַלְבָן וְהַקָּר. פִּיֶּשֶׁר נִפְרַד מֵאֵת מְרוֹסִיָּה, הִצִּיץ לְתוֹךְ עֵינָיָה, שֶׁנִּתְכַסּוּ בְּקֶרוֹם שֶׁל לֵהָב, וּבִלְבוֹן לְחִיָּיה וּבְצַחוּק שִׁפְתֶיהָ הִרְוּעוֹדוֹת — וְנִתְעַכֵּב קֶצֶת. אוֹלָם תִּכְנֵף תַּחֲב לָהּ יָדוֹ לְשִׁלוֹם, וְהִיא רַק חִיכָה לְעוֹמָתוֹ, חִיכָה וְהִצְמִיקָה שִׁפְתֶיהָ בִּיּוֹתֵר. עֲמָדָה עוֹד רָגַע וְלֹאט־ לֹאט נִגְרָרָה בְּתוּנְעוֹתֶיהָ הַמְדוּדוֹת וְהִרְשָׁלְנוֹת אֶל עֵבֶר בֵּיתָהּ.

לְמַחְרָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ עָרַב, סִמּוֹךְ לְצַהֲרִים, יִצְאָה מְרוֹסִיָּה אֵת חֲדָרָה פְּרוּעַת־ שַׁעַר וְעוֹפֹת־פִּינְיוֹאֵר, כִּשֶׁהִיא מִפְּהֶקֶת כּוֹלָה וּמִתְמוּדַדַּת לְנוֹחַ. חֲדָרֵן שֶׁל הַנְּעֻרוֹת הִיָּה מְכוּבֵד וּמְגוּהֵן בְּסִדְרֵיו, בְּלִבְנֵת הַסִּדְיָנִים הַפְּרוּשִׁים עַל הַמְטוֹת, וּבְאוֹתָם הַקְּשׁוּטִים וְהַחֵן, שֶׁהִיִּתָה לוֹצִיָּה נוֹתַנַּת בּוֹ מִטְעָמָה.

הנערות ישובה להן כל אחת בפנתה והיו עסוקות בשיחה ובקריאה קלה שלאחר ארוחת-הבקר. אפשטיין ישב מן הצד. קרוב למקומה של לוציה, ופרט על המנדולינה. הוא התכנס כלו אל עצמו ואל פרוטו, כאלו דבר אין לו עם כל החבורה. רק רניה, היא שצחקת לה קצת והאדימה קצת ושלחה את מבטה פעם בפעם לעבר הדלת של חדר רוזנקרנץ ומרוסיה, וצפורה ישבה נוגה קצת ופרועה ושאלה כל פעם את לוציה שאלה אחת מונוטונית, שזו לא עמדה עליה כלל. כשנכנסה מרוסיה נפגו מבטי המסובים אליה ואפשטיין הוריד את ראשו והמשיך את פרוטו על המנדולינה ביתר שאת. לוציה שרקה לה בשפתיה, קמה לעומתה, הציצה בעיניה ומחאה לה כף במתק-קול: „מרוסיה, אח, מרוסיה“. ורניה, היא שרדפתה במבטיה, שלחה את ארסה בנקוש-קולה, נשכה את שפתיה, כשהיא מאדמת כולה וצחקה צחוק בלתי-ירגיל. רק צפורה המשיכה את קריאתה, עלעלה בדפי הספר ומבטה קפא על דף אחד ועל אות אחת. מרוסיה התמודדה על מטתה של לוציה, התחילה מסתכלת בצפרניה ומלקקת בלשונה את קצות שפתיה. עוד כעלות השחר התחמק לו רוזנקרנץ מתוך חדרה ויצא למסעו. מרוסיה ישנה אחרי כן את שנת-הבקר שלה – ושביעה אחת כבדה, נסוכת-עופרת, מלאה את כל גופה. כחצות היום, כשקמה ויצאה את הדרה, עדין היתה שביעה זו מלפפת את גוה, והיא נמשכה אל המטה מתוך עיפות. לוציה נגשה אליה מדי פעם בפעם ובצחוק קל הציעה לה מטעמים שונים, לסעוד את לבה, אך מרוסיה לא נענתה לבקשתה. היא שכבה לה על מטתה בלינוע, עיניה הישירו וקמו מתוך שויון-נפש רך וממוזג.

רק כשנכנס פישר זעו קצת עיניה של מרוסיה. איזה מבט מרוכך ורשלני נמשך לעברו. ידיה של מרוסיה נגררו אחרי קופסת ה„מניקיר“ שלה והיא הושיטה אותה בלידעת ובבלגלוג קצת לעברו של פישר: „הא לך, לעולמי-עד!“ ולשונה עדיין לקקה מעל שפתיה את העסיס האחרון של הליל החולף.

IV

ימים אחדים אחרי נסיעתו של רוזנקרנץ נמשכו חייהם של בני-החבורה בנחת ובלי כל מקרה יוצא מן הכלל. כמו לפני זה היתה לוציה נגררת בצהריים אחרי ברנדשטיין אל הסבך שביער והתיחדה עמו שם שעות אחדות. מרוסיה אחרי אשר הרבתה לישון במשך ימים אחדים והיתה גם ביום כהלומת-שנה, התפכחה קצת והתחילה שוב לקום בבוקר השכם, ושוב לקחה חלק בעניני החבורה, כדרכה, קצת סרוחה על כסא-הנדנדה, קצת שרועה על מטתה וקצת מטפלת בצפרניה.

ואפשטיין, ששקל פעם אחת למטרפסיה מאת לוציה, שהעיק לה בבטויי-האהבה שלו, נגש אל מרוסיה והיה כמתיאש, חולם על המנדולינה שלו ושב ונגרר אחרי מרוסיה כצל.

פעם בצהריים, הלכו להם לוציה וברנדשטיין לטייל. אפשטיין ישב על יד מרוסיה, שהיתה שרועה על מטתה, צפורה התעמקה בקרן-זווית וספר עב בידה,

שהביא לה זה עתה אחד המורים, בחור כרסני, אשר שערות ראשו הלבנין קצת ואשר אוהב היה ל"עשות בקורים" לעלמות ושספרים עבים היו נושרים מתוך חיקו. רניה ישבה על יד פישר ולא היתה עצובה כלל ואת שיריה לא שרה, רק אחזה בידו של פישר והחליקה לו על ידיו ובמעין לגלוג ורצינות כאחד חזרה בכל פעם: "בנאמנות, בחור הגון". באותה העת נשאה פתאום מרוסיה את עיניה, כשכל גופה הזדעזע, ידיה החליקו בלי הרף בפניוואר שלה, שרטוטי פניה התישרו והפיקו כובד־ראש ורגש אחד עמוק, שלא מצא לו בטוי. וכעבור רגע התמתח על פניה חיוך קל, שרטוטי פניה נתרככו ועיניה הוצתו באש של קדחת פנימית. אחרי־כן הפליטה בנחת:

— אספר לכם, רבותי, דבר יפה: אתמול טיילתי ונכנסתי שלא־מדעת אל קיטנה אחת ומצאתי שם פתאום שלש מרעותי הישנות. שמחתי עליהן והן שמחו עלי ושאלוני: למה עגמו פני? אמרתי להן: אל גא תשאלוני, רעותי היקרות, הלא ידוע: זוהי מחלת אהבה... ח... ח... ח...

ובטרם הספיקו בני־החבורה לעמוד על ספורה, הזדעזעה שוב מתוך כרכורי־צחוק, התרוממה מעט, תפשה בידי פישר ומשכתהו אליה.
— שב כאן, יקירי, לא כחדתי להן. אמרתי להן: אוהבת אני אדם אחד עד חרמה, עד מות... ח... ח... ח...

באותו היום, לפנות ערב, הלכו כל בני־החבורה לרחוץ בנהר. הצחוק והצהלה התגברו. אתם צהלנו השדות הכמושים אשר מסביב, והאילנות ענו בקול, גם האויר המיושן והשקט אשר לדמדומי בין־השמשות של ימי הקיץ היה מתרפק על צליל משובה וצהלה, כזקן השמח על זכרונות־נעוריו. היו השדות המעורים והגנים הבודדים רחוקים מעיר וממתים והשבילים רחוקים מטיול־הקיטנים. את השבילים האלה כבשו בני החבורה והתפזרו לארכם ולרחבם, פעם התקרבו ופעם התרחקו זה מזה ורדפו זה אחרי זה בקריאות ובמצהלות שונות. לאחרונה, כאלו בא הדבר מאליו, נפרדו מרוסיה ופישר מאת בני החבורה, והלכו לאטם ושוחחו לאטם.

קולות הצהלה אבדו במרחק והיו כהד גלים שובבים, המתדפקים על משטח פלג קטן, המפכה לו בדממה. מרוסיה הלכה עקב בצד אגודל. היא היתה מלובשה בפניוואר שלה ולראשה חבוש של ארוך כחל־לורדי, הפניוואר היה רחב ומקומט וכרוך כריכה בתוך כריכה. השל התפזר ונשא בקצותיו באויר ושעשע עם הקיום האחרונים של השמש השוקעת, והיה מראה של מרוסיה עתה כפרפרת־קסמים זו, המתקפלת בתוך הרבה קליפות שקופות וכרוכי־משי מרובים והולכת ומתפצלת בדמות ילדה צחורה ותמה עם קרני־זוהר וכנפי־מלאך. ידיה שהורמו בכל פעם ונחשפו מתוך שרוולי הפניוואר שלה הרחבים, זרועותיהן החלביות והרכות, פניה שהוקטנו פתאום והתמשכו ברוך פני ילדה קטנה ובאור אותה התמימות הטהורה של ילדה קטנה, אשר סבו אל פישר מדי פעם בפעם, עוררו בלבו רגש נעלם, והוא שכח כמעט רגע את אשר מסביב לו וצעד על ידה כחולם בהקיץ, כשבוי אושר לא־גודע.
כשהגיעו אל מעבר הנחל הקטן, התעורר פישר ואמר לתת למרוסיה

לעבור ראשונה את המעברה. כל חטוב גוה, אבריה הגמישים והאֶלֶסְטִים, ביחוד תהליכתה האיטית והרשלנית ונדגוניציוריה עם תנודת המעברה הקלה, עם כל אותם בעבועי־הרוח שבפיניואר שלה, שהחליקו והקציעו כל אבר ואבר, הפיגו את שקט החלום מלבו של פישר והעבירו בו שכרון מתוק ומרתית. הוא זנק עתה אליה מאחוריה וחבק אותה על מסעדי־המעברה. כאלו אמר לכבשה ולהתנפל אתה המימה ולהעלם אתה ועם המעברה יחד. מרוסיה הפנתה ראשה. היה במבטה תחנון רך וצחוק עסיסי ורעידה דקה־דקה של שכרון טמיר ומפעפע. ראשה צנח מאחוריה על שכמו של פישר, עיניה שקעו בנחל, והיא לחשה לו לחישה אחת רכה וספוגית: „אח, נפול נא“.

ככה נגררו לאט לאט על־פני המעברה. בקצה המעברה פגשו פתאם באפשטיין, שעמד והסתכל בקודה אחת למרחוק.

הם הלכו להם לאטם ובדממה ואפשטיין נלוח אליהם.

* * *

יום יום היה פישר מלוח את מרוסיה בשעה שהיתה הולכת לרחוק בנחל. הטוילים היו חשאים, אינטימיים.

תמיד לפני צאתם היתה מרוסיה רגיזה לקרא לאפשטיין, ואפשטיין היה נלוח אליהם ונגרר אחריהם כצל, ואף פעם לא פנתה מרוסיה אליו, ואף פעם לא לקחה דברים אתי.

פעם אחת קרה, שאפשטיין לא נענה לבקשתה של מרוסיה, והם הלכו יחידים ושקטים. מרוסיה רפטה שפתייה, צחקה את צחוקה העסיסי לעגרו של פישר והשקיעה מבטיה בחול. אז פנה אליה פישר בטרוניה:

— למה את קוראה תדיר לאפשטיין?
 — זה נעים יותר.
 — משום מה?
 — משום שאני אוהבת אותו.

פישר הפסיק את שאלותיו והשקיע גם הוא את מבטו בחול. הוא צעד על־ידיה של מרוסיה מכוון מתוך צער נלאה, שותק ומשתדל להעלות בתצחוק על שפתיו. כך עברו רגעים אחדים. פתאום התעוררה מרוסיה, הצטחקה, במלא הפה, כרכה את ידה מסביב לצוארו של פישר, הציצה בעיניו ונהרה אליו מתוך צחוק וכבד ראש כאחד:

— הלא גם אותך אני אוהבת ח—ח—ח—

פעם שבו מן הרחצה והלכו לבדם. זה היה בין־השמשות, שעה שכל־הה כל רגל מן השבילים, המוליכים אל הנהר. מרוסיה טהרה והטיבה שערותיה ופרפה את חולצתה בדרך. פישר עזר על ידה, הבהיקו לו בדמדומים לבנת חזה הצחור ואטלסיות קברותיה הרכות. הן התערבו בריח שערותיה הלחות והפרועות, ובאותו הטוהר והזיו והנשיבה הקרירה והמשכרת של האשה העולה מן הרחצה. פישר חבק אותה מבלי־מישים וכרך את גופה בפילרינה שלו והדקה אל גופו.

כך הלכו כברת־ארץ קטנה. באותם הרגעים נערמו פתאם עננים על־גבי עננים, השמים הושחרו, האויר שקט לרגע, ובשני — ורוח־סערה התפרצה, האילנות הזועזועו כמטורפים, ענני־אבק נשאו ברוח, אחריהם רדפו אנחות ושריקות משונות וכרכרו הריי־בלהות והרעישו את האויר. היה חושך. גוש אחד ענקי ומכוער נתלה פתאום על ראשיהם של פישר ומרוסיה וכרגע התפלץ ומטרות־עזו התחילו יורדים עליהם בועף. הם רצו, הם נשאו ברוח ובקשו להם מחסה. באחרונה השיגו אילן בודד ועתיק, אשר על־יד גזעו נסמכה אבן אחת גדולה וישישה, שהעלתה אזוב. הם מהרו להסתתר תחת ענפי האילן המרובים והגשם שטף, שטף וסחף את מצע הקרקע תחתיהם. הם עלו על ראש האבן, התכוצו ביותר והתהדקו זה אל זה, היו כמסכה אחת ודבקו אל האילן כקליפת הגזע, והאבן אשר למרגלותיו.

הגשם סחף וסחף, פישר עצר את עיניו ונרדם כשהוא חולם חלום מתוק על פנה אחת צרה בתוך חיים, שנסערו ונגרפו מעל פני האדמה, עם נפש אחת קרובה, עם אושר־אלם אחד שאין לו זמן ואין לו קץ ואין לו גבול.

* * *

באחד הלילות חכה פישר למרוסיה בקצה שדרה אחת אשר בחורשה המסובכה שעל יד המערה. כאן הועידה לו רעיון.

כבר עבר הצות. המאורות בכל הקיטנות כבו. האופל שבמקום המסותר נעשה אפל שבעתים. פישר צנח על העשב, התכוץ כקפוד, נצמד אל אילן אחד ישב וחכה.

עוד מעט וקרוב הזמן המיועד, עוד מעט ומרוסיה צריכה לבוא ופישר הטה את אזנו אל הקרקע. איזה בטחון פנימי ושלוח של נצחון אפפוהו. הוא השתרע על הארץ, הקשיב במלוא הויתו לאותו הרחש, שעוד מעט וצריך להרעיד את הדממה העמוקה שבכאן ולהמתיק לו רגעים אחדים בחייו. הדממה הגדולה, מעטה־הליל הסודי וקריצת הכוכבים הבודדים היו עתה לארג אחד עם המנוחה הכבושה שבלבו, שכלתה אל סערה אחת גדולה ומתוקה, המתחוללת לבוא.

הגיעה השעה. אל אזנו גונב קול. רשרוש דק וחד גזר את הדממה. מבין האילנות הבהבה תמונה אחת שחורה והלכה וקרבה אל המקום שהסתתר שם. זרם דק חזק עם מתיקות חמימה עברו בכל גופו של פישר. על בהונות רגליו ובתנועות קלות ושונות התפתלה גויתו בתוך שיחי החורשה המסובכים והלכה וקרבה אל התמונה השחורה. עיניו היו מנוצצות וקורעות את מסך החשכה ואורבות אל נקודה אחת. זרועותיו היו נטויות וכרגע — והן צבתו את התמונה, שהיתה עתה לגויה רכה וגמישית. הוא הצמיד אותה אל גופה בכח רב.

— מר—רוס—ס—סיה, מר—רוס—ס—סיה !

הם נמשכו אל מעבה היער המסובך, כשהם מתרפקים זה על זה. הם נשאו בתנועותיהם הקלות והטופפות על גבי העשב הרטוב, והיתה נשימת אפו

של פֿישר ועטיפת גוה של מרוסיה וקליטת הטערה של גופותיהם הרועדים, שגזרו את החלל מסביב ואת דממת־הלייל השוקט, ככוכב נופל, הקורע את אופל הליילה ומהבהב רועד ונעלם בחשכה.

במקום סתר ומסותר, על גבנון קטן אשר בחורשה המעובה, עם הדממה הגדולה והעמוקה אשר מסביב, עם לחישת כוכבים אחדים אשר מלמעלה, צנח ראשו של פֿישר על חזה של מרוסיה. אז שקעה פתאום הסערה הגדולה אשר בלבו, ואולם סערה אחרת ועומה, לבת־אש עצורה עם גל אפר גרוף ונעלם פלטה נפשו.

— מרוסיה שלי, מרוסיה! — — —

ראשו העיף שקע וחתר לו מנוחה אחת שלמה של שכחת המהות והפשטת הדמות. הוא ראה את עצמו ילד, הוא ראה את עצמו מוטל בחיק אמו וידיה החמות מחליקות את ראשו. הוא ראה את עצמו ננער מתוך אמו ומוטל בתוך חיק ילדה אחת, כדמות בת־דודו, וידיה הרכות, כדי אמו, מלטפות את שערותיו וכלה קִלָּה ומצפה וחרדה עליו ועל מנוחתו...

— את, מה טוב לי, מה טוב! — — —

עברה שעה קלה, מרוסיה, שרעדה מתחלה כרעד שלהבת הפתילה, ישבה עתה סמוכה בגבה על שיח אחד וקלטה את ראשו הבוער של פֿישר ואת רטט־גוו. היא עיפה, השתרעה על הדשא ושכבה בלי־נוע כבול־עץ. ראשה היה נטוי אל הכוכבים מלמעלה ולוח־לבה התרומם והתלהב אל כל רעידת חום של ראש פֿישר, והיא נשמה בכבדות, בכבדות.

פתאום התרומם פֿישר. ראשו העיף חתר שוב באפלה, בעיניו התנוצצו כידודי־אש ירוקים, והוא כאילו בקש פשר לאותה האפלה ולאותה הדממה ולאותו הגוף המוזר המוטל לצדו. ושנית צנח ראשו על חזה של מרוסיה. ופתאום קם, התמודד וקולו העמום נטר את הדממה:

— מרוסיה, עת ללכת...

אז קמה, התמודדה גם היא וקצת מרושלה וקצת מפהקת נשענה על ידו של פֿישר, כאילו אמרה ללכת. אך פתאם השתרעה במלא גייתה, הזדקרה למולו, כרכה בידיה את צואויו, נהדקה אל גופו בכל גמישותה ורוך־בשרה:

— אח, עכשיו הנני בידך... קר-ר-עני, בלע-ע-ני...

ראשה הפשל לאחוריה וכולה נאחזה בגופו כפרפר בשלהבת. פֿישר הרגיש פתאום בלובן הממורט של צפרני ידיה, לובן זה, שחדר אל קרבו עם רוך הלבננות שבקוברות זרועותיה ועם כל גופה השקוף כ־כך והנצמד אליו כ־כך, רעד של מתיקות חריפה הרעיד את מוחו וכל יצורי גוו והוא צנח יחד אתה על הארץ, כאבן שנתקה ממחצבתה ונשקעת בתהום.

V

באותם הימים הודיע ברנדשטיין לכל בני החבורה, כי בעוד ימים אחדים יצא את נאות־הדשא ויטע אל ארצות הנגב, מקום־מולדתו. הרבה באורים נתנו בני החבורה, לאותה הנסיעה המורה באמצע־הקיץ, כולם זכרו את דבריו של

ברנדשטיין תמיד, כי יצא את מעון־הקיץ, רק כשיצהיבו העלים ורעד יאחו את הצפרים באויר. אחדים השתדלו להעבירו מדעתו זו, אך הוא צחק, נשך את שפתיו ועמד על דעתו.

יום־הנסיעה נועד מראש, ולתכלית זו אמרו בני־החבורה לערוך את נשף־הפרידה.

ברנדשטיין עשה הכנות שונות לנסיעתו. גם לוציה עזרה על ידו. ימים אחדים לפני היום המיועד, הרבה ברנדשטיין לטייל ולהתייחד אתה במקומות הנסתרים שלו. הוא היה שב תדיר במצב־רוח בלתי־רגיל, לחייו העלו אודם, שפתיו נשכו קצות שפמו, כפות ידיו נקשו זו בזו, והיה מדבר וצוחק יתר מדאי ומטשא לו לכל אחד על כתפו. אך לוציה, היא היתה שקטה ונוחה, יותר רכה ועצורה בהלך־רוחה, כרוכה אחר מרוסיה, נתקלת בפישר וחומדת לה לצון רך וכבוש, ושוב מתקרבת אל ברנדשטיין באותו הרוך ובאותה הפשטות המיוחדים לה.

כל הנערות היו טרודות בסדור הנשף ועריכתו. לא היו חסרים כל מיני ממתקים ומגדנות. אף משקאות חריפות הכינו. כל אחת ואחת מן הנערות הסתירה מאת חברתה את הסורפריו, שהכינה ועמלה עליו זה ימים אחדים, להפתיע בו את המסובים בשעת הנשף. לפנות ערב היה הכל מוכן ולאט לאט התחילו בני החבורה להתאסף.

בדמדומי בין־השמשות התאספו כלם בחדר הנערות, שהיה מעורפל ומלא ריח מיוחד של חג, כל אחד ישב במקומו האהוב לו ורגעים מספר שקעו כולם בדממה.

ימים אחדים לפני זה דברו הרבה על־אודות הנשף, כל אחד נשא בלבו איזה רגש חם וקוה לאותה החדוה הכללית, שתקיף אותם, ולאותה ההוללות בת־הרגע, שתשכיח מלבם כל עצבת, ורגע־דממה הללו היו עתה כעין צפיה אחת חרישית להשתובבות הצריכה לבוא.

לוציה קמה בראשונה והדליקה נר קטן, שעמד בקרן־זווית על גבי השולחן העגול. האור החלש והרועד הבהב בדממה. בחצי־הערפל רחשה תלבושת הנערות המגונגת, שהיתה מיופה בזרים וסלסלות שונים, יחד עם הטבת שערותיהן, שהבהיקו במסרקותיהן הנוצצים בברק מיוחד. ביניהן הצטיינה לוציה בתלבושתה הכחולה המיוחדת ובסינורה הלבן, שהצהיר על גבי תלבושתה, לאות, כי היא המנצחת בערב הזה.

תלבושת חגיגית זו ואור העינים הרוטט, שרעד על גבי הצללים, לחשו ללב כל אחד מכני החבורה איוו תקוה כמוסה, כי ענין הנשף וסודו עדין לוטה בערפל וכל אחד ואחד ישב וחכה בדומיה.

לוציה נכנסה אל החדר השני והתחילה עוסקת בסדור המאכלים והמגדנות ובעריכת טה. המסובים עדין היו שקועים כל אחד ואחד בהרהוריו. לאט לאט התחיל משתזר נגון אחד כללי, שהיה בוקע ועולה מתוך צלילי קולות שונים, חפצו לחפות בזה על השעמום, מרוסיה שישבה לה בצד, מלובשה בחליפה חומה, הדוקה ומגוררת, כולה צחורה ומגוהצת, כאלו היתה ערוכה לבל"ג גדול, יצאה פתאם שלא כדרכה ממקומה, נגשה בלאט אל אפשטיין ולחשה לו:

— חוששת אני, שהעירב יהיה משעמם.
 ישבה על ידו ונקה בקול,
 אז גחך לו אפשטיין, שלב זרועותיו, הסתכל במסובים והמשיך את נגונו.
 וברנדשטיין, שצד בחוש הטבעי שבו את תוכן הדברים, טפח לו על כתפו של
 פישר ולאט לו בחשאי:

— למה אתה נעצב כל־כך?
 פישר הרים את ראשו מעל הסנסל־שימות שלו, הציץ בברנדשטיין
 ושוב נמשך בתמהון אל הכתיבה. לאחר רגע הושיט פתקה לברוסיה והתכזב
 בטנה.

— התחילה הפוסטה! — קראה רניה בקול, שהיה בו מעין לגלוג ומחאה כאחד.
 — תנו למאורעות שיתפתחו לפי דרכם! — לגלגה לעומתה לוציה, שנכנסה
 בטט מה ומגדנות ושמצה את דברי אחותה.

— אם כך הוא — הסכים ברנדשטיין — תהא פיסטה! הכח נכתב גם אנו.
 וברנדשטיין ואפשטיין התחילו מבקשים שניהם עפרונים יציר.
 מרוסיה הספיקה בינתים לקרא:

— איני יודע מדוע, אבל הנשף לצד ללחי הוא, מי יתן לי פנה מיוחדת...
 — תנו למאורעות שיתפתחו לפי דרכם — ענתה לוציה בקול ונחכה
 לעומתו של פישר, שזקר עליה מבטו מתוך זייתה.

בני החבורה ישבו לשנות טה. אפשטיין עמל על פתקה אחת שגמרת,
 נתן אותה אל תוך מעטפה כחלחלה ומרוקמת, מוכנו מראש, והחב אותה בידה
 של מרוסיה.

בני החבורה שתו את הטעם, לגלגו הן־כדי־שתיה והחליפו ביניהם
 דברים על אדות הפוסטה, הנהגת ביד, גלי אמצעותו של נושא־האגרות.
 מרוסיה מוללה את הפתקאית הרבות אשר בידיה, העיפה בינתים עין על הפתקה
 ההושה, הסתירה אותה בצלחתה, לקחה עפרון בהשאלה והתחילה לכתוב.
 לאט לאט התחילו גם יתר בני־החבורה להמשיך אל הענין, והפוסטה
 התחילה.

אפשטיין ישב רגעים מסאפה לדבר־מה, ציגיו העו, פתאם הוצתה בהן
 אש, קם וכתב שנית:

קראי את מכתבי לבי הפואב שם...
 אז צחקה לה מרוסיה, קמה וסובבה את בני החבורה עם טס־המגדנות
 ומלה בפיה: כאן יש להמתיק את הלב הפואב...

ברנדשטיין, שישב לו על יד פישר וצרך, פתקה ושוהה אתו בחשאי,
 הפסיק פתאם את דבריו ולאט לו:
 — מרוסיה מענינה היום.

— המ... ודאי, אך הנני נא אל לוציה.
 — מה לעשות? מה לעשות? — שפסף ברנדשטיין את ידו בתשובה. וגאנה —
 לכל חללה וקץ!

— מה פרושו של הדבר?
 — הרי אני נוסע.

— לא כדאי.
 — אבל זה הכרחי.
 — משום מה?
 — מרוסיה מענינת, לוציה מקסמת, צריכים לנתח את החוטים בפעם אחת — והסל!
 — לאיזה צרך?
 — אסור לשהק באש. בפרט...
 — מה „בפרט“?
 — אי-אפשר לקרוע את הנפש לגורים. שם בדרום מתכים לי... יש לברוח מכאן.
 — המ... — — —

יפישר הליט את פניו ולפני חזות רוחו: נערה ערמונית, כמעט ילדה, שערותיה צהבהבות וסתורות, יושבת על יד החלון, ועיניה הגדולות, התהומיות, מסתכלות בצפיה אחת חרישית למרחוק. היא יושבת ומאזינה מתוך קדחתנות לבשורה הנשאה על כנפי רוח: „עוד יום, יומים ובוא יבוא“. הרי היא אותה הנערה, שראה פעם אחת בחדרו של ברנדשטיין, אשר הרעידה בתומתה את יצורי-גוו ואשר ספגה בעיניה הטהורות ובתומת-ילדות שבה את הבל-פיו של ברנדשטיין ואת כל מהותו.

— הרטיבו את נפשכם — גערה לוציה בלעג וסלסלה בקוקטיות מיוחדת בטס-טה ומגדנות — ואז לא יהיו מכתביכם יבשים כל-כך.
 ברנדשטיין גמר את מכהבו. תחב אותו בינתיים בידה של לוציה, התעמק שוב וערך שני ושלישי.

— אין לי צרך במכתבים כאלה — צעקה רניה לעומתו ופניה להטו.
 — תנו לה ממתקים — יעצה מרוסיה בלגלוג, צנחה לה על הספה וגחנה לפישר:

— חבל שברנדשטיין נוסע.
 — מה לעשות?
 — צר מאד. עתה מרגישה אני.
 — מה פרוש „עתה“?
 — נו, צר, פשוט, בשעת הפרידה...
 — וליציה?
 — אט...
 — מה שייך?
 — עד כמה הוא השעור? שבעה אותו — ודי.
 — המ... — — —

„לי קודר במהרה יחלף לו“ — ענתה רניה בקול. אחריה החזיקה צפירה. יתר בני החבריה עזבו את מכתביהם, שתו את הטו ונמשכו אחרי השירה. אפשטיין קם פתאם, הצליף עין על מרוסיה ונגש לצפורה, צבט לה בלחייה: את, צפורה שלי היקרה! סוף כל סוף אין נערה טובה ממך — וישב שוב וענה

לעצמו כהד נעצב ועמום: „לייך קיודר, לייך חשך במהרה יחלף לוי, וראשו
הוטל חרש על חזהו

* * *

כבו האורות בקיטנה. אפס הנר האחרון בחדר הנערות, בחדר הקטן הסמוך
התערבו בני החבורה, שתו והמו וגמרו את הפרק האחרון בנשף: פרק „הדעות”.
כבר הבהבו דמדומים חורורים בפאתי-מזרח והכתימו את הצללים, וה„נדון”
ישב בפנה ופניו אל הכתל ואל שפעת הצללים, כאלו שמע בתשומת-לב
מיוחדת אל הדעות, שהובעו מכל צד.

קצת מבוסס ורועד ישב פישר על „כס־המשפט” ושמע קול המקריא
הצלול והדק — קולה של לוציה.

— כלו רוך, כלו אשה.

— יודע הוא לאהב, רק הוא יודע לאהב.

„כלו רוך, כלו אשה” — פישר קמט את מצחו ואור הבריק בעיניו, הלא

את היא לוציה? דברייך הם.

— לא!

— לא?! ומי?

צחוק ומשכון.

„יודע הוא לאהב, רק הוא יודע לאהב” — ופישר עבד במחו העיף ואור

שמחה בקע ועלה מתוך לבו — הלא את היא מרוסיה, דברייך הם.

— לא!

— לא?! אח, לא?! ומי הוא אפוא?

צחוק מרעיש ושוב משכון.

אז התחילו פסקי-הדין. כנאשם עמד פישר ואזניו קלטו רעש מלים בליות

צחוק אדיר.

— אמת אחת הגד על דבר „אהבה הדדית”!

— אני אוהב את מרוסיה, ומרוסיה — — חלחל גרונו.

— שקר! אני אוהבת את...

— את מי?

— את ברנדשטיין.

צחוק הומה. והשופטים המשיכו את פסק דינם.

— אם כן תפדה אותו אחת מבנות החבריה בנשיקתה.

לוציה יצאה ונגשה ישר אל פישר. מרוסיה קמה, עמדה קצת וישבה שנית

על מקומה. המשחק נגמר. השחר הלבין. הצחוק רעד ושקע. פני כלם היו

זיוגעים ושופכו באור לבנבנן וסריוזיות מיוחדת. הגיע זמן הפרידה, בקרן זוית,

באכסדרה, הרחק מבני החבריה, עמד לו ברנדשטיין על יד לוציה ועיניו תעו

וחפשו מחבוא. הוא ולא דבר וקולו רעד:

— לוצ — ציה...

הוא אחז בידה, הרימה, הורידה שוב, עפעפיו רתתו ושפתיו נעו חרש:

— לוציה... —

הוא משך את היד הרכה, הדביקה אל לבו, עמד רגעים אחדים ועיניו שקעו. אך פתאם התחזק, הבלני, הציץ ישר לתיך עיני לוציה, לחץ את ידה בחזקה, וקול עמום ומרעיש התפרץ פתאם שלא מדעתו:

— הידה, חבריה!

כרגע מלאו בני החבריה את האכסדרה. החפצים לוקחו ביד. נסר צחוק נלאה וקודר עם דמדומי־השחר.

דומם חזרו כלם מן התחנה. השמש זה אך התחיל עולה. התפרצו הנגהות הראשונים, שפזזו על פני כל ושטפו את כל הקפאון, את הפהוק והשממון, ששררו בקרב בני החבורה בחזירתם.

רניה התעוררה בראשונה וקולה צהל:

— היום מכריז ואומר: צר שברנדשטיין נסע...

היא רקדה מתוך דבריה אלה ועלתה על מוטות המסלה ורקעה בצעדיה לקראת יקוים ששפעו ושטפו את המוטות.

התעוררה תנועה. התחילה שיחה קלה. צפורה התאיננה, שישנים ב, בקרים מצוינים" כאלה ומתעוררים לתחיה כעטפים "בערבים החשוכים". לוציה נלחתה כל אותה הדרך אל פישר והלכה לה מכווצה ומכונסת בתוך עצמה ולא דברה דבר, אלא בכל פעם שנפנה אליה פישר חיכה לעומתו, ובעיניה נראה רוך של מהיקות. לבסוף, לא התאפק פישר ושאל את שאלתו שלא מדעת:

— נו, ומה?

אז חיכה לה לוציה ביותר, שפתיה התכווצו כמו מתוך כאב.

— אין מאומה... — ומסרה לידו פתקה קטנה.

פישר קרא את הפתקה בסקירת־עין אחת: "זו היתה פגישה יפה בחיים, אך לא יותר". אלה היו דבריו של חברו ברנדשטיין. לוציה צחקה צחוק חרישי וארסי ונעצה את עיניה העמוקות בעיניו של פישר, פתאם עמדה, אחזה בידו; פניה היו עתה חורים ושקטים, עיניה העמיקו להביט, וכאלו אמרו לבלוע את כל מהותו של פישר, שפתיה הצרובות התרפטו, והיא כללה כמו דבקה אליו בגופה ורעדה כמתוך צנת־בקר.

— אח, קריר קצת. השמש אינה מחממת.

וכך הלכו ושרכו דרכם הלאה.

על יד הקיטנה עזבה לוציה פתאום את ידו של פישר, רדפה אחרי רעותיה, התחילה רוקדת וצוהלת ומחקה את צפצוף הצפרים. פתאום עזבה גם אותן ונגשה שוב אל פישר והיתה נוטה וקרה ודונה.

— נו, עתה עת לישון — אמרה והושיטה לו ידה — אל ה, מאורה.

להתחמם קצת.

ונכנסה אחרי רעותיה החדרה.

מרוסיה, שנשארה על־יד פֿישר, צחקה את צחוקה הגוזר ומבטה יגושך אחרי לִיצִייה הנעלמת.

— עלִובה... המנוחה רחוקה ממנה.

— המ...

— „דודה“ עִובה, ת, ת, ת...

פֿישר לא השיב דבר. הוא עמד על ידה והסתכל בה. הרוך והנשיות המיוחדת, שהיו שפוכים על כל יציר־גוה, היו עתה כמו בולטים ונראים, מקרנים היו ורחוצים בנגוהות העולם ועוררו גרוי מיוחד. פֿישר נגש אליה מתוך התבדרות רוח, החליק לה על־גבי זרועה ואחו בה:

— אח, מרוסיה...

אך גוה של מרוסיה התישר ביותר. הרשלנות המיוחדת לה והעיפות עברו מעליה. היא זקפה עליו מבט חותך ועל שפתיה רחף צחוק קריר וגוזר. — הנח לי!

פֿישר נדהם במקצת. הוא עזב באופן אינסטינקטיבי את ידה ונמשך אחרי מבט עיניה וכל שרטוטי פניה החדים, שהפיקו התאבנות קרה של גרציה מיוחדת. איזה רגש חד ומר תקף אותו פתאום ורעיון עבר במוחו להטיח את ראשו על גבי שכמה של מרוסיה וגזרת צוארה האטלסיים והקרים ולהפיג את העיפות המדכאת. הוא נתק ממקומו, הניח שנית את ידו על ערפה והטה את ראשו כנופל על שכמה.

— אח, לִזְרָא...

מרוסיה דחפתהו. קומתה הזדקפה עוד יותר, והיא נשארה עימדת על מקומה כפסל אלם וקר עם בת־צחוקה המתוקה והקלה, שהצהירה מתוך זהרורי השמש העולה, כצחוק זדון ומשובה.

VI

החבורה, שנצטמצמה אחרי יציאתו של ברגדשטיין, נתעשרה שוב בשני חברים. ימי הקיץ הלכו הלוך וקרב לקצפ. מכל עבר ופנה הופיעו עתה פנים חדשות, אלה הפגונים שבעיר, שבאו עתה אל מעונות־הקיץ לשבועות אחדים לשאוף רוח צח. ביניהם היתה פוליה, קרובתה של בעלת הקיטנה, נערה שחומה, רזה במקצת, שאהבה לצחוק תדיר ולהבליט בצחוקה את שניה הלבנות ולקרוץ בעיניה הערמוגיות במתיקות מיוחדת. היא נתודעה אל בני החבורה בו ביום שבאה אל הקיטנה, על־פי המלצתה של בעלת־הבית, שהשתדלה להמציא לה חברה. בתנועותיה הקלות, בצחוקה התדיר והטוב, בשרטוטי פניה, הנוחים והמלאים חן, וביחוד בהתגלות־לבה, שהיתה בה מעין פשטות ותמימות של נערה צעירה, שלא נפגמה עדין בחיים, לקחה את לב כל בני החבורה, והיא נספחה אליהם כמכירה מימים ושנים. בן־לִייתה, שמעון בוכנר, היה בחור בא־בשנים, קטן־הקומה, כפוף במקצת, הובש משקפים לעיניו, מסתכל תדיר בבן־אדם בהתכווצות־עינים מיוחדת ומסלסל בתוך כדי־כך שפמו העשוי אֶלֶצ שפס

פולני וצוחק לו את צחוקו המכוּוץ. ביחוד היה צחוקו זה משונה, כשהיה מסתכל באשה שעוררה את התענינותו, איזה רטט תאוני היה מכרכר אז בשרטוטי פניו וכוּוץ של גרוי היה מתמתח מתחת לעיניו ובזוויות חטמו. גרוי זה נראה בצחוקו המיוחד וברעד סנטרו, והיה דומה כאלו עמד עכשיו על התגלות חדשה, אשר מלאה את כל קרביו גיל.

שמעון בוכנר היה מכירה של רניה משכנר הימים, אולם כאן, בקיסנה, נתודע בדרך-אגב אל פוליה, עוד טרם הספיקה זו להלוות אל בני החבורה, ולשמחתה של רניה לא היה קץ.

רניה היתה עכשיו כנולדה מחדש. עיניה נוצצו בברק מיוחד וידה האחת החליקה על-גבי ארכובתה. היא ישבה לה בפנה את בוכנר והקיפה אותו בשאלות ותשובות ועוררה זכרונות מני זכרונות, והיתה כדבורה זו המסתובבת בשכרון עלי כוסס של פרחים ואומרת למוץ עסיס עד תמציתו. בינתיים נגלה עוד דבר חדש. שמעון בוכנר זה, מהאינולידים שבין המורים העברים, שעסק עתה ברביית ושנת-עשר קצת, היה מלפנים, מלפני עשר שנים בערך, מיסד פלוגות של נערות לומדות עברית ודוברות עברית, ומרוסיה היתה ביניהן. מרוסיה נזכרה בזה פעם אחת, כשהסתכלה מרחוק בבוכנר זה, שישב על-יד רניה, וצחוקו המשונה כרכר עם ניד סנטרו, כהד הסכמה לדבריה. בוכנר עזב את רניה ונפנה למרוסיה. צחוקו השתפך ביותר, וניד סנטרו המרוכך והנסוך שומן הפך עתה כלפי מרוסיה, ששכבה לה על מטתה ולחלחה את שפתיה וחיכה לה את חיוכה הקריר והמתוק. רניה שחקה והצליפה מבט זועם וקודר על-פני מרוסיה. אך מרוסיה לא שמה לב אליה.

— מורי האהוב, הגישה נא לתלמידה היקרה שלך את קפסת ה„מניקיר“... ובוכנר צחק ונהגה והגיש.

— מכירי הישן והחביב, הגישה נא לי פפירוסה...

בוכנר חכך בכפיו מרוב גיל והגיש.

ובו ביום לפנות ערב, כשנודע הדבר לבני החבורה, היתה רניה נזופה במקצת, חורקת שן ורוטנת בסתר ושרה לה את שירה: „ליל חושך, ליל שהבליטה את חזה, מראה היה עתה כמראה נערה תלמידה אשר לא נתבגרה עדין, שערוותיה היו פרועות וכלה מחיכת ומבחיקה מתוך התבדרות מיוחדת. היא נגשה אל בוכנר והכניסה את ידה לתוך זרועו.

— הלא אתה מכירי הישן נושן; אתי תתיחד הערב ל„רנדיוו“.

היא משכה אותו אחריה, הסתובבה אתו בחן ונעלמה אתו.

בני החבורה התפרצו בצחוק. אף רניה הרימה את ראשה, רדפה אחריהם במבטיה והתאמצה להעלות בת-צחוק על שפתיה.

ובלילה כשחזרו, נכנסה פוליה כמנצחת, עיניה צהלו, שפתיה אדמו והעסיסו וכל יצורי-גוה מלאו גיל. ובוכנר נגרר אחריה קצת כשהוא עיף וכפוף, עיניו מכווצות, מחיך כלו ונהנה הנאה משונה מן הצחוק, שהתפרץ לרגלי בואם. אז נפתחה מרוסיה פתאם אל בוכנר, כשהיא מעמידה פנים סריוזיים ורצי-צחוק נעלמים מכרכרים בזווית שפתיה:

- עתה, בחור הגון, גשה נא הנה.
 בני החבורה עוצרים בעד שחוקם, אף רניה מביטה בחמהוון, ובוכנר נגש.
 — עמוד ישר, בחור!
 ובוכנר מתישר.
 — חצות הגיע, בחור, קרא, קריאת שמע!
 ובוכנר מטה און.
 — קרא אחרי: אני אוהב את רניה.
 — א תרנ—ניה...
 — ואת פוליה יותר ממנה.
 — יות—תר מ—מנ—נה...
 — ומרוסיה יותר מכלן.
 — ...רוס—סיה יות—תר מכ—כלן—ן...
 צחוק רעם קרע את דממת הלילה, הזדעזעו האילנות השחורים לפני

החלון. גם פניה הקודרים של רניה רעדו מצחוק, רעדו וחתרו למצוא מחסה בכתפיה של צפורה, שישבה וצחקה אף היא צחוק חרישי ופנימי, ומרוסיה הוציא פפירוסה, התגודדה על מטתה והשתרעה עליה באותה קרירות הפנים הרגילה שלה; שניה לעטו את קצות הפפירוסה, שפתייה ינקו יניקה אחת ארוכה וממושכה ופלטו עגוליי-עשן עבים וכבדים, 'שאו על גלי הצחוק כענני שקט ובטחון מוצק.

* *

אפשריין התחיל פתאם להראות פנים צוהלים ומוהירים ביותר. הוא עזב את המנדלינה שלו, עזב את בדידות-המסתורין שלו בפנה, גם חדל לשיר ולנצח על הזמרה. הוא הלך עתה זקוף ואיתן, עיניו הפיקו בטחון בכח עצמו, והיה דומה לאותו הזמיר, שהיה מתנה בשיריו את עת אהבים שלו ונדם כשהגיע תורו. מדי יום ביומו לפנות ערב אך נטו הצללים, היה צועד קוממיות ונכנס ישר אל חדר-הנערות. על שפתיו רחף חיוך של שבע-רצון ועונג וכלו הפיק בטחון ושלווה. מרוסיה היתה קמה אז מעל מטתה לקראתו, מתגודדת ומתנערה מתוך רשלנותה, מתעטפת בחפזה ונוהרת אליו כצפרת, והם יצאו אל אשר יצאו. אז קמה דממה. חשך אחז את כל ירכתי החדר והמנורה לא הדלקה. כל אחד ואחד הסתתר לו בפנתו, העמיק לשבת בחשאי, לחשוב את מחשבותיו ולהסתכל בנקודה אחת עד כדי קהות הרגש והמחשבה. באותם הרגעים היתה פוליה מתערצת פתאם אל החדר, הבלוזה שלה, שהיתה מנוקדה נקודות לבנות כהות, רשרשה ורצדה בתוך חלל-החשך, והיא היתה סוערת כלה ושואה וקולה רעם:

— איפה הוא הבחור שלי? איפה הוא שאהבה נפשי?

ומיד היתה יוצאת את החדר ורועשת באכסדרה ומחפשת בכל זוית ופנה. וכשהיתה מוצאת באחת הפנות שבאכסדרה, המקום האהוב ביותר לשמעון ובוכנר, את הבחור שלה יושב ומנמנם ונוהר קצת, כהרגלו בשעת בין-השמשות,

היתה מעוררת אותו בקצף קל, מנצרת אותו ומטלטלת את כל גופו, כורכת את ידיה השלוחות מסביב לצוארו כרוצה לחנק אותו.
— אח! חמור-בור", כחור הגון! הכך הוא עושה לגברת שלו!! שא רגליך, בחור!

והיתה יוצאת ברעש והוא אחריה, שמלחה הלבנה רשרשה, רשרשה, וצעדים עיפים, מיוגעים, נסוכי כובד וזוקן היו נגררים אחריה. רגעים אחדים נשמעו הרשרושים הקלים והצעדים הכבדים, אולם עוד מעט, והם אברו בחשך ושוב שררה דממה עמוקה בבית.

באחד הערבים הללו נגשה לוציה חרש אל פנתו של פישר, הטיחה לה בחשאי על כתפו ולחשה לו:
— פישר...

הוא התחלחל, מחשבותיו נעקרו ממקומן. היא אחזה בידו, גחנה אליו, נשבה עליו בהבל-נשימותיה וגופה רעד. אחר כן התכוצה גם היא בתוך פנתו והויתו.

רגעים אחדים עברו. פישר ישב דומם, כאסור אל מקומו, קלט את הדממה ואת זעזועי נפשו, אשר התלבטה בפנתה כצפור שבויה, ולוציה גם היא התכוצה, התקרבה אל פישר ביותר והתהדקה אליו, כאילו אמרה להמוג ולהבלע בפנה שלהו זו.

— אה, מדוע נוח לי כאן??

היא נתנה ידה בתוך ידו ושפתותיה נעו חרש: „נוח לי". כף היד זקטנה רטטה בתוך היד הגדולה מתוך צוית קלה, והוא חש בחשך את שרטוטי פניה ואת עיניה הרוותחות, שהיו נשואות אל עבר רחוק, רחוק. היא הזדעזעה פחאם בכל גופה, חרדה ממקומה, שניה נקשו וקוליה הגה חרדות:
— קר-ר-ר ל-ל-ל-י-י-י...

כף-ידה רעדה והעבירה אליו את קור גופה. פישר נרתע ממקומו, רועד מפחד לא-נודע, משמיט את ידו מתוך הקרירות המקפיאה והמאבנת.

*
=

לוציה עזבה את מעין-הקיץ לפתע פתאם, מבלי שהודיעה זאת מקודם לאיש. למחרתו של אותו הערב, לפנות בקר, קמה ולקחה ברכת-הפרדה מאת חברותיה ויצאה אל העיר. הנערות חשבו מתחלה, כי זוהי אחת הנסיעות הרגילות, שהיתה לוציה נוסעת בימי הקיץ. אולם כשקמו וראו את רניה, שהיתה הולכת מזוית לזוית ומסדרת את חפציה וחפצי לוציה אחותה, כשהיא כלה פרועה וארומה ורוטנת בסתר, הורידו את ראשיהן ולא שאלו עוד דבר.

אחרי ארוחת הצהרים גמרה רניה את חשבונותיה עם בעלי-החנויות הסמוכות, ערכה חשבון בסריוויות קודרת את שכנותיה והתחילה ללבוש את בגדיה. היא התלבשה במתינות עצורה ומכאיבה כשקצף של מרירות שפוך בכל יצורי-גוה. היא היטיבה את שערותיה והסתכלה זמן ארוך בראי, כשסננה מבין שניה ההדוקות איזו מלים וחצאי מלים בלתי ברורות.

- מ-מעון, מ-מעון-קיץ? ! טפו - ו!
 כשנכנס פישר הישירה קומתה, קמה לקראתו, צחקה במרירות ושפתיה רעדו:
 - כך, כך פישר. נוסעים אנחנו...
 היא הזדקפה עוד יותר, הבליטה את חזה, גורת צווארה נחשפה וכל בדי-
 עורה רטטו. פניה התעותו מתוך קצף חרישי, והיא הניעה בראשה ופלטה:
 - לוציה צותה לדרוש בשלומך...
 היא החרישה, האדימה כלה, הפנתה את פניה מאת פישר והתחילה
 עוסקת בסדור חפציה לצורך ושלא לצורך.
 בו ביום יצאה גם רניה את מעון-הקיץ.
 אותו הלגלוג שתכף את מרוסיה בשעת פרידתה מאת רניה על-יד הרכבת,
 לא הרפה ממנה כל הדרך עד שובה.
 אפשטיין ופישר לוו את מרוסיה בדרך. היא התנדודה לכל צד, צחקה,
 הרכינה את ראשה מדי פעם בפעם על כתפו של אחד מהם, כשצילי צחוקה
 כרכרו בלי הפוגות.
 - עלובה, היא עזבה אותנו כעזוב אם זקנה אח נכדיה הרכים...
 - היא בכתה... דמעות נקוו בעיניה, ראשה נכפף והתכוצה כזקנה
 בלה מרוב צער... רחמנות, באמת...
 הטון הלירי-הבכיני שבדבריה האחרונים עוררו גם את צחוקו של אפשטיין.
 פישר שתק, ומרוסיה כאלו נח עליה שנית הרוח וכאלו נזכרה פתאום בדבר
 חדש, פנתה אל פישר ופרצה שוב בצחוק.
 - הלא רק אותך אהבה, עלובה זו... צר היה לה להפרד ממך... אומללה...
 צחוקה של מרוסיה עבר את גבולו. אפשטיין חיך מרוב הנאה פנימית,
 ומתוך נמוס התאמץ בכל פעם להשתיקה ולהעיר כל-אחר-יד: צחוקה התפרץ
 לבלי חוק... ופישר הלך על-ידם כשהוא מהיך, מתאמץ לשמור על שווי-משקלו
 ושיון-רוחו ולנצור את בת-צחוקו שעלתה על שפתיו.
 - ראו כמה אכזרים היינו! הלא גם בבוכר היתה עיננו צרה... הלא
 גם את הלא-יצלח הזה לקחנו ממנה... את, עלובה...
 צחוקה של מרוסיה הגיע לידי התרוממות, עיניה נוצצו, תנועותיה היו
 עתה זריזות ומהירות, גוה נתישר, וכולה כאלו מצאה את מהותה; פתאום דחפה
 את אפשטיין ופישר מעליה.
 - רק מרחוק, רבותי, רק מרחוק... ה, ה, ה... שמעו!
 היא הוציאה מכיס-ידה מכתב ורדי סגור במעטפה כחולה ומרוקמת, קראה
 אותו קטעים קטעים וועזועי צחוק משונים לוו את דבריה.
 "... מרוסיה יקירתי! ... מן הרגע הראשון שראיתך... ה, ה, ה...
 מן הרגע הראשון... את כוכבי... ה, ה, ה...
 "... ומה אני חפץ ממך, יקירתי, ה, ה, ה... רק מעט אהבה... ה, ה,
 ... רק מעט... ה, ה, ה...
 "... יקירתי... הלבנה הברה והתמה" ... ה, ה, ה... הבר-ר-רה והתמ-
 מ-מה ... ה, ה, ה...

אפשטיין הוריד את ראשו. מרוסיה לא הרפתה ממנו. היא נענעתהו בשרוולי בגדו, צחקה לעומתו ושאלה אותו מדי פעם בפעם:

— איך בעיניך מכתב זה? איך? ...

אפשטיין האדים והחורר חליפות, אולם מרוסיה צחקה, התרחקה קצת וצחקה, הורידה את ראשה וסננה מתוך שניה: „הת-מ-ה“ וצחקה, נפרדה מהם והלכה לה וצחקה.

פישר נכנס לביתו, פתח את חלונו, שכב על מטתו, הציץ בלבנה שצפה לעבר חלונו ועצם את עיניו.

„... הלבנה הכרה והתמה... ה, ה, ח...“

„... רק מעט אהבה... ה, ח, ח... רק מעט...“

הוא הרהר בלוציה, ברניה, במרוסיה ובמכתב זה של אפשטיין. שמרוסיה דרסה אותו כל כך בלעגה, וצהוק נתעב התפרץ מקרבו בכל עוז והקריד את כל בדי-עורו.

VII

עברו עוד שבועות אחדים. פישר חדל לבקר בחדרן של הנערות לעתים כל-כך קרובות. לוציה ורניה כאלו נשכחו. גם היחסים בין יתר הנערות היו קרירים ועצורים, פוליה היתה מתרסת לפעמים כלפי מרוסיה ומרוסיה היתה נועמת ועוקצת לפעמים את צפורה.

עתה, כשהיה נכנס פישר לחדר הנערות, היתה צפורה עוזבת תיכף את ספריה והיתה יושבת לעומתו שלובת-ידיים ומחממת אותו בבת-צחוקה וראשה מודד וטרוד למצא איזה ענין. פישר היה שולח את מבטי עיניו לעברה של מרוסיה, שהיתה שוכבת על מטתה ופניה הקרימו שויון-נפש עצור וממוזג במבט רך ומרושל. במבט זה היה מנתנית טעם לאותה הרעננות הכבושה, שהתלבטה בכל זויות החדר. רעננות זו היתה צובטת את לבבו של פישר בכאב חרישי, עד שהיה מגחך מבלי דעת ושפתיו נעו הרש: מרוסיה! אלא שהיה עוצר בנפשו בכל זאת וממשיך את שיהתו עם צפורה, שיחה תפלה, כמושה, בלי כל ענין. בשעות הללו דיתה פוליה יושבת בפנה על-יד בוכנר ושופכת עליו תשעה קבין של שיחה ומתרגשה ומתאדמת מרוב שיחה והתפעלות מדברי עצמה. ובוכנר ישב לו מלמולה, והיה שומע, מתחלה בהתענינות, מחיך לה ומסלסל בקצות שפמו, אך לאט לאט היה מתחיל להתגוע, מוריד את ראשו וכובש עיניו בקרקע, מתעורר לפרקים ומוסיף באופן מיכני: „כן, כן“, ולבסוף לא היה עוצר כח עוד וראשו התחיל יורד ושוקע והוא נרדם בהשאי מתוך נחירה קלה. אז היתה פוליה מתעוררת פתאום, קמה ממקומה ומטפחת לו על פניו, כשהיא יורקת וקוראה בקול: „אה, תיש זקן“ ומתחמקת ממנו. אז היה בוכנר רודף אחריה ומתחטא לפניה, והיא מתפיסה וחוזרת אליו. ואפשטיין, שהיה מתהלך במקום למקום וידיו שלובות מאחוריו, יושב פעם בפעם על-יד מטת מרוסיה, קם ומציץ בספר המנגינה שלו ושוב מתהלך על פני החדר ופניו נוהרים ומצהילים וצעדיו בטוהים יותר, היה ננצר הפעם ממקומו וצוחק צחוק מלא:

— פוליה, פוליה, צריך לדעת איך למשוך את התיש בקרניו...
ככה עברו השבועות האחרונים.

בסוף ימי יולי התחיל גשם מטריד את יושבי מעון-הקיץ. העננים זחלו והתמתחו על פני הרקיע בקדרות של זקנה, העטו את הבתים והאילנות במעטה של יגון, השחירו את החולות הצהובים והטילו זוהמה וחלודה בלב התושבים. אז התחילה תנועה במעון-הקיץ. בתים נתרוקנו משעה לשעה, גם בני-החבורה החליטו לצאת אל העיר.

בחדר הנערות היו החפצים צרורים וחבושים. התכוננו לצאת: מרוסיה, צפורה, פוליה, בוכנר ואפשטיין. פושר דחה את נסיעתו. טעם ונמוק מצא לדבר, כי הימים הם הכי-טובים לשיבה במעון-הקיץ: הרי הם ימי אויגוסט המעטים. הוא היה יוצא אותו יום ובא לביתן של הנערות וחוזר ושב ושוב יוצא, עוזר לנערות במקצת, שוחח לו פעם עם פוליה, פעם עם מרוסיה, ומתאמץ להיות שלו ולחייך במדה וקצב.

אך בעמדו במסדרון נתקל במרוסיה. זו יצאה עטופה במעטפתה והתחמקה רגע מתוך הרעש והשאון, ששררו בחדר. היא עמדה והסתכלה בשמים, שהיו מתוחים בקרום של עופרת והציצו על פני-האדמה בשיוון-נפש קפוא. היא עמדה כאסורה אל השמים הנוצמים ואל הארץ השחורה, שהתחילה להתכוץ, וכשקרב אליה פושר לא הסבה את ראשה, רק חרדה פתאם ממקומה, נעה והלכה לה לאט ובחשאי, ופשוט נגרר אחריה מבלי-משים, והם יצאו את הקיטנות, אחזו דרכם אל היער והגיעו עד המצרה, אשר בקצהו עמד לו בית עזוב ומשומם, מוגף בתריסיו ופונה באכסדרה שלו הריקה כלפי המצרה. בית זה הזכיר מערת-פריצים ומקום משכן לשדי-לייל. הם עלו וישבו דומם על הספסל השבור אשר באכסדרה מבלי דבר דבר. המצרה היה עתה שומם, אפרורי וחרוך באמצעיתו, והיה שטוח כערבה עם חולותיה הצהובים-כהים. פה ושם שכבו להם למעצבה עצמות צפור טרופה ופגר חיה קטנה. מן האופק התחילו השמים העפרוריים הולכים הלך ויריד, הלך ונמוך, ועוד מעט ונדמה, כי סכנו את פני המצרה וכסו בעצמיותם הקדושה והכהה את המרחב החפשי והנקו את הנשימה האחרונה של צנק, שהתלבט לו באיך-מוצא.

מרוסיה תמכה את ראשה בידיה, השתרעה על-פני הספסל וכבשה פתאם את פניה במעטפתה וישבה לה כשהיא מכווצת ומהודקת אל הקיר. פושר הסתכל במערה-היער השמם; מבטו קפא על עליה טרוף אחד, שנתחב לו באדמה והצהיב והשחיר והעלה רגב ותולעים כהות-עמומות זחלו עליו. פתאם התעורר, נענע הקצה מעטפתה של מרוסיה וקולו היה רך וקודר:
— מרוסיה, הא, מרוסיה, — עצבון?

מרוסיה לא ענתה. היא הוסיפה לשבת על-ידי הקיר וראשה כבוש בתוך זרועותיה. פתאם התעוררה, הסירה את ידיה מעל פניה, התמודדה וחיוך קרוש וקר הוצק בשפתיה.

— המ... מ-מה? ...

פניה היו לבנים ויגעים ונסוכים שויון-נפש מקפיא ומשעמם. היא התמודדה ופקה חליפות ומבטה נמשך מתוך קהות אחרי המערה העזוב ואבד במרחק הריק. מבלי-משים נגרר פישר לאט לאט ונתקרב אליה, ראשו צנח על שכמה, וידיו נמשכו בחשאי אליה ולטפו את פניה הקרים והאדישים. הוא חרד עליה ונפשו כלתה כלתה.

— מרוסיה, מרוסיה...

מרוסיה הזדעזעה. היא לא חדלה מלפק ומלהתמודד ומלהביט אל תוך המערה המשומם. אך פתאם השתמטה מידי פישר, דחפתה מעליה, פניה הלבנו ביותר, לחייה הצטמקו, עיניה זעו וחיוך מרירי וארסי עבר על-פני שפתיה.

— אח, לגעל-נפש לי, ישיש...

פישר התכוץ בפנה וכבש את ראשו. רגע הסתכלה בו ושפתיה רעדו. פתאם פרצה ממקומה וזנקה אליו, משכתהו אליה; ידיה עברו על שערות ראשו ושפתיה נעו חרש, חרש:

— אח, ישיש שלי, ישיש... הניחה את ראשך עלי, ישיש שלי... עיף

אתה, ישיש שלי... שיי האובד... כך, כך... יותר טוב... כך, כך... — — —

* *

*

הצללים נטו, הגשם נטף טפים טפים. האדמה נתמוזמה, קרעי עננים התקרבו, התמוזגו והיו לבוש אחד עכור ומתועב. החשכה וחלה, וחלה ועוד מעט וטבעה את היער ואת האכסדרה המשועממה עם הלחות והזועה שבה, ופישר ישב עדין על הספסל השבור, כשהוא מכווץ כלו בפנתו, רועד בגופו וראשו כבוש בתוך קיר האכסדרה המתולע והלח.

כבר הבהבו דמדומי-ערב. היער התעטף במעטה קודר וכבש כל שביל ונתיב. פישר קם, התעורר, יצא את האכסדרה, צעד לו צעדיו המיכניים בדממה מאובנת ושרק לו עם יליל-הגשם ושריקת הרוח:

„ליל קודר, ליל חשך, הבמהרה יחלוף לו...”

הוא יצא את השררות ונכנס לקיטנה. רוב הבתים היו עזובים, התריסים מוגפים, חדר-הנערות סגור ומסוגר. הן עזבו מבעוד יום את הקיטנה. הכל היה עזוב ושומם, רק במעון בעלת-הבית עוד הבריק אור. פישר הלך לקראת האור ואמר להכנס אל מעון בעלת-הבית. פתאם נפגש בגוף אחד עטוף ומכוסה שחורים, שנתקל לו בדרך.

— פוליה ? !

— פישר ? !

— הנסעו ?

— נסעו.

— כלם ?

— כלם, רק בוכנר יצא במסע השמינית.

— ואת ?

- נסעתי במקרה, הדתי עכבני,
 - ומרוסיה?
 - נסעה זה כבר,
 פישר שתק. פהאם אחז ביז פוליה, להץ אותה רכות, וקולו היה מתחנן ורועה:
 - פוליה, נטיל קצת... פוליה...
 פוליה הודעועה, חרדה ממקומה, השתמטה מידו ופרצה בצחוק מקוטע ועצור:
 - אה, שגעון... לטיל עכשיו?! ... ח, ח, ה... שגעון אמתי...
 ופתאם טפחה לו על כתפו וקולה נעשה רך ומפיס.
 - הרי אני נוסעת תכף... אין דבר. פישר... כשתבוא אל העיר נאיל...
 נלך אל התיאטרון... כן, כן, אל התיאטרון נלך... אל תשכח... בשבוע הבא
 מציגים את האופירה „יהודיה“... ודאי נלך... נו, שלום...
 היא התהמקה אל בין השדרות ונעלמה, ופישר עמד על מקומו, וקשיב
 רגע לרשרוש השמלה, לרעד הזוללים, למשק הגשם ולהד המלים האחרונות:
 „אין דבר“. אחרי כן שנה את מהלכו, הלך לו אל עבר ביתו „אט ובחשאי,
 ראשו מורד, שני חורקות וכל צירי גוו רועדים:
 - אין דבר... אין דבר...

ורשה, תמוז תרע"ז.